

ek

Paul Feiger
Heti No. 51.

...után ő Bécsben
...intén Sebestyén
...intézni való is

...gy találkozott-e
...merem, de levele-
...per volt Bosel?

... hogy Bosel 1927
...vagyona nagyré-
...maradt.

...an lehet az, hogy
...Boilának?
...vállalta a kezes-

...scher az ön sogo-
...bármely bankár,
...pénze, miért nyuj-

...követtem el. Hal-
...hiteit kapott az

...világító-
...nek Német-
...ban

...ber 27. Hammeln
...megkezdették a
...gáz előállítás-
...meln elvezetékei

...ilhet be. Az eljá-
...rator alkalmazásá-
...00 fokra történő

...ajó helyett
...léghajó

...ber 27. Washing
...amerikai tengerha-
...határozatot hoz-
...ják óriásgőzösök

...és helyükre
...ajók bevezetését
...politásra kerülő

...atára.

...elbocsátott
...égi alkal-
...pere

...27. Az Uj Kelet
...a kolozsvári CFR
...dokolás nélkül el-
...égi alkalmazottját.

...elők perrel támad-
...kolozsvári tábla,
...ap délelőtti foglal-
...tisztviselők kártér-
...lálson a volt CFR

...ha Ignác képvisel-
...roság előtt, hogy
...sátottak el védén-
...yik kifogástalanul

...A CFR képviselője
...sebbségi tisztvise-
...jelentette, hogy a
...szavenni öket. A

...tőber negyedikére
...amikor is el fog
...kül marad-e 18
...nek állásukba.

Taxa postala
plátite in num.
No. 224713, 929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop

10. Telefon: 9-77. Előfizetési ár
Havonta 110, negyedévre 375,
évre 600, egészévre 1200 lei. Kü-
lföldre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. Hir-
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánági zsi-
dóság egyetlen politikai napilapja.
Cikkjeink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jámbor
Ferenc. Bucuresti szerkesztő Hát-
szegi Ernő, Strada Matei Milo 5.

Ara 5 lej

Szombat, 1934. Szept. 29.

5695. EV. | XVII. EVF.
TISRI 20. | 217. SZAM.

Nyelv- és irodalomtisztogatás Németországban

Érdekes összeállítást közöl a Neue Zürcher Zeitung azokról a szavakról, amelyek a horogkereszt uralomra jutása óta egészen más értelemben használnak Németországban, mint azelőtt. Az értelemváltás már-már olyan arányokat ölt, hogy a birodalomban használt német nyelv lényeges átalakuláson megy keresztül és egyre nagyobb lesz a különbség a Németbirodalom és az egyéb német nyelvterületek nyelve között. Néhány példa:

- Csoda: a nemzeti szocialisták hatalomra jutása.
- Liberálizmus: korrupció.
- Lélek: faj. (A lélek annyi, mint faj — mondotta Rosenberg.)
- A munka katonája: munkás.
- Vér: istenség.
- Pacifizmus: hazugáruló gyáváság.
- Ösztön: megismerés legfontosabb eszköze.
- Marhakereskedés: külföldi államok parafenetjének tevékenysége.
- Nagy Károly: ismert hazugáruló a régmúlt időkben.
- De nemcsak a német nyelvet, az irodalmat is szorgalmasan tisztogatják Németországban.

A szász kultusz, és a szász gazdasági minisztérium rendeletet bocsátott ki, amelynek értelmében valamennyi olyan könyvet, amelynek szerzője a június 30-ai „tisztogató akció” áldozatai közt szerepel, ki kell venni a nyilvános könyvtárakból és megsemmisíteni. Még olyan „kifogásolatlan” könyveket is el kell égetni, amelyeknek csupán előszava származik „Röhm-felkelés egyik szereplőjéről”; így például egy Hoepner nevű szerző Barna menetszlop című könyvét, amelynek előszavát az agyonlőtt Ernst csoportvezető írta. A többi megsemmisítésre ítélt könyv közé tartozik: Josef Bosch: Adolf Hitler és hővei munkái; Kurt Caro és Walter Oehme: Schleichner emlékédek; Erich Ceck-Jochberg: Adolf Hitler és vezérkara. — Mindenestre — fűzi hozzá az intézkedéshez egy külföldi lap — nehéz a könyvtárigazgatók, könyvkereskedők helyzete, mert hiszen az emlékeztetés június 30. áldozatainak névsorát hivatalosan sohasem hozták nyilvánosságra — viszont magánjelentések szerint a számuk 1184.

Averescu marsall és a törökök

Lehet, hogy a közvélemény nem tudja, de tény és való, hogy Averescu marsall kormánybuktató kampánya teljes erővel dühöng.

Ez a kampány, sajnos, nem terjed túl a marsall szűk baráti körén és így az ősz háborúszaggy, akinek a diktatúrától szülő különleges véleményét néhány hónappal ezelőtt ismertettük, hogy így mondjuk, a nagynyilvánosság kizárásával folytatja kormányellenes hadjáratát.

Mi fáj Averescu marsallnak?

Azt hinné az ember, hogy minden ami egy rendes ellenzéki pártnak általában fájni szokott.

A választási visszalés, a beteg közígazgatás, az adóprés, a rossz gazdasági helyzet, stb., stb.

Most azonban azt olvassuk, hogy a marsallnak egyéb dolgok is fájnak.

Az Indreptarea című hivatalos lap kesergő cikkeket ír arról, hogy a törökök, a romániai törökök, tömegesen vándorolnak ki az országból és térnek vissza ósházájukba.

Averescu marsall csodálkozik, hogy a kormány nem tesz semmit ez ellen, hogy nem fordítja vissza a távozó törököket a konstancai kikötőből és fűrészi őket tejbavajba.

Puresa bánat.

Vajjon miért vándorolnak ki ezek a törökök, akik eddig, a nyári szezonban, fagyaltot árultak az uccán, télen török-kávét főztek a kávéházakban és vándor-kereskedelemmel foglalkoztak?

Alighanem, mert vége a szezonnak — egyrészt és mert rosszak Romániában a viszonyok — másrészt.

Maniu nyilatkozik az Uj Keletnek a nyelv- vizsgákról és az erdélyi rendőrtisztviselők elbocsátásáról

A nyelvvizsgákat nem itéli el, de tiltakozik a vegzatorikus intézkedések ellen

Cluj-Kolozsvár, szeptember 28. (Az Uj Kelet tud.) Maniu Gyula ma Bukarestből Badaacsonyba utazott. A volt miniszter-elnök néhány órát töltött Kolozsváron és az utóbbi politikai eseményekkel kapcsolatban részletes nyilatkozatot tett a sajtó munkatársai előtt. Maniu kijelentése főleg az elbocsátott huszonkét rendőrtisztviselő érdekében megindult nemzeti parasztpárti kampányra vonatkoz-
tak.

— A kormánynak ez az intézkedése egyenesen felháborító — mondotta Maniu. — Amellett, hogy törvénytelen — a kérdésnek ezzel az oldallal majd az igazságszolgáltatás fog foglalkozni — szocialis és politikai szempontból is felháborítónak kell mondanom. Uccára dobnak kinevezett, végzett embereket, családostól és gyermekestől, a tél közepén, minden előzetes értesítés nélkül, embertelen eljárás, mely csak mely elkeseredést válthat ki a közvéleményből, a tisztviselői kar lelkében pedig az annyi ideje nyugtalanító bizonytalanság érzését kelti fel.

Csapás az ország lelki egy-sége ellen

— Politikai szempontból: tekintettel arra, hogy mindezeket a tisztviselőket a nemzeti parasztpárti kormányok nevezték ki és a huszonkettő közül husz erdélyi, a kormánynak ez az elítélendő eljárása új politikai zaklatást jelent. Ez nem méltó civilizált államhoz. A husz erdélyi tisztviselő elbocsátása az ország-rész üldözésével egyenértékű

ez pedig az egyesített Románia lelki egy-sége ellen irányított súlyosan káros csapás.

Ezt a csapást még súlyosabbá teszi az a körülmény, hogy a lapok értesülései szerint hasonló intézkedések készülnek más minisztériumokban is, a tisztviselők száza ellen.

Erdély védelmére kell fiainak

— Ami engem illet felelelem szava-
mat a brutális és törvénytelen rendel-
kés ellen és nem kétkedem abban,
hogy a párt ugyanezt az álláspontot kép-
viseli. A nemzeti parasztpárt meg fog
ragadni minden eszközt, a liberális kor-
málynak az ország jogbiztonsága és rend-
je ellen intézett támadásai visszaverésére
mert hazánkat meg kell kímélni ettől a
középkori bánásmódtól. Meg vagyok győ-
ződve róla, hogy Erdély közvéleménye
sem fog késmi, hogy üldözött fiainak vé-
delmére kelljen.

— Az elmozdított tisztviselők vala-
mennyien tisztá multu, esorbíthatatlan
erkölcsi tekintéllyel bíró férfiak, akik el-
len hivatalos kötelezettségük teljesítésé-
ben kifogást nem lehet tenni és akiket
jórészt a kormányok hívtak közszolgá-
latba.

Egyesek közülük anyagi szempont-

Ez a platonikus fájás tehát kissé hu-
moros és időszerűtlen.

Sokkal jobb volna, ha Averescu mar-
sallnak és a többi ellenzéki pártvezérnek
más valami fájna, amj törököket, magya-
rokat zsidókat és más, az országban élő
nációkat illeti.

Hogy ne tegyék ki őket az állásaikból,
az államnál és magánvállalatoknál, hogy

ből előnyösebb állásajkát hagyták el, hogy a közt szolgálják,

amiért csak elismerést érdemelnek, nem pedig üldözést és lealacsonyítást.

Rendkívüli intézkedések — reformok nélkül

— Ezek a törvények hiabavalók és ká-
rosak és alkotmányunk szellemével ellen-
keznek — volt a válasz. Pártunk indokolt
küzdelmet folytatott a törvények megsza-
vazása ellen. Ezek a törvények azonban
mégis alkalmasok voltak arra, hogy a
liberális kormány alkalmazásáról és
rosszakaratóról bizonyítékkal szolgálja-
nak. A kivételes intézkedések négy hó-
napja vannak már érvényben anélkül,
hogy

a kormány csak meg is kísérelte volna ezeket az ország vészterhes gazdasági és pénzügyi helyzetének megjavítására felhasználni.

De nem biztosították a közvélemény nyu-
galmát sem, amit nemcsak ostromállapot
tal és cenzúrával lehet fenntartani. Ezek
a kivételes törvények halálos csapást je-
lentenek a diktatórikus velleitásokra,
mert bebizonnyult, hogy eszmék, felké-
szültség és gyakorlati megoldások hiá-
nyát nem lehet a diktatúra egyszerű té-
nyével pótolni. Arra gondolok hogy Ang-
liában, Amerikában, Olaszországban és
Franciaországban a kivételes törvények-
nek már a következő napon gyakorlati
eredményei voltak, amelyek az országot
gazdasági és pénzügyi problémáit leg-
alább időlegesen nyugvóponttra juttat-
ták. Ezzel szemben a Tatarescu kormány
a cenzúra és ostromállapot négy hónapi
fenntartása után eszmék és megoldások
hiányában kiesinyes és felháborító intéz-
kedésekkel kénytelen megelegedni, ame-
lyek csak az ország lakosságának lelki
nyugalmát bolygatják meg.

Az egyik kisebbségi újság ró megké-
rdelte Maniut, mi a véleménye a kormány
újabb intézkedéseiről a kisebbségi álla-
mi tisztviselők nyelvvizsgáival kaposo-
latban. Ezeket az intézkedéseket a kiseb-
ségi közvélemény vegzatorikusoknak tek-
inti. Maniu így válaszolt:

A kisebbségi tisztviselők nyelvvizsgájáról

— Mindenkinél be kell látnia, hogy
tizenhét évi román uralom után teljes
joggal követelhető, hogy minden köztiszt-
viselő és állami alkalmazott beszélje a
román nyelvet. Természetes,

minden vegzatorikus intézkedést ka- tegorikusan elítélek.

Sajnálatos azonban, hogy egy szomszédos
állam revíziós propagandája kedvezőtlen
módon befolyásolja a probléma elinté-
zéshez szükséges atmoszférát.

ne minősítsék őket minden másodnap
házaárulóknak és a polgári kötelességek
teljesítése után adják meg nekik a pol-
gári jogokat is.

De platonikusan sajnálkozni a törökök
főit, szinte neveléses. Még jó, hogy
van hová menniük. Sajnos, nagyon sok
ember van ebben az országban, akinek
szinte nincs mit ennie és akinek emellett
nincs is hová mennie.

VILAG TUDÁS

Az angol fasiszták

Az angolok fölényesen szoktak mo-
solyogni, ha valaki megkérdi tőlük,
hogy a fasiszmus mikor kerül náluk
uralomra. Mikor Sir Oswald Mosley
megteremtette feketeingeseit, csak any-
nyit válaszoltak, hogy ez a tény az an-
gol türelmességet bizonyítja. Angliá-
ban lehetnek fasiszták, mint ahogy
kommunisták is vannak, de sem az
egyik, sem a másik mozgalom nem
hagy nyomot az angol történelemben.
„Mi utálunk minden erőszakot. Demok-
ratikus tradíciókban neveltek minket
s a demokráciában gyökerezünk. Nem
is gondolunk arra, hogy ettől eltávo-
ljunk.”

Ez a biztos és kényelmes gondolko-
zás az elmúlt hónapokban és hetekben
súlyos csapást szenvedett. A fasiszmus
nagyon megnőtt; már a napi hírek kö-
zött is első helyen áll. Ennek a párt-
nak ma már hétezer aktív fizetőtagja
van; ez fele a független munkáspárt
számának, abban az időben, mikor ez
a párt virágjában volt. A fasiszták
középosztályából származó fiatalembere-
k, akik katonai gyakorlatokat tartana-
nak, szigorú fegyvelemben élnek. Né-
hány páncéloskocsijuk is van és öt
vagy hat repülőgéjük; szabad ég alatt
és kibérelt termekben állandó gyűlése
ket tartanak, az egész országban. Ve-
zérük, Mosley kitünő és hatalmas szó-
nok. Ez annál is inkább fontos,
mert Angliában nagyon kevés jó szó-
nok van. Korlátlan pénzmennyiségek
felett rendelkeznek a nemrégiben még
lord Rothermeere lapja, a Daily Mail
és egy csomó vidéki lap is a kezükben
volt.

Bár kedvezők a körülmények, a fasisz-
mus ma mégis a népszerűtlenség orjá-
si szakaszán megy keresztül. A munká-
sokat dühbe hozza, a liberálisokat ki-
hozza a sodrából, még a régimódi tó-
ryk is meglepő tüzzel nyilatkoznak ró-
la. Az ok? Egy csomó fiatal szocia-
lista és kommunista multkoriban meg-
zavarta Mosley egy londoni tömeggyű-
lését; mikor az egyik föl akart szólni
husz uniformisos feketeinges rohant
rája, kicipeltek, ütötték, verték, kinez-
ták azzal a gyáva szadzizmussal, amit
mindenütt kitenyész a fasiszmus. A
rendőrök passzív szemlézői voltak a
látványoknak.

Ez a rátörés annyira szokatlan volt,
annyira utálatot keltő, hogy néhány
napig a fasiszták felett a borzalom
felhője uszott. Ezt az érzést fejezte ki
a sajtó, a rádió és az alsóház is. De-
mokratikus ország számára abnormis
hogy egy párt nyíltan megkísérli ellen-
ségeit félkatonai alakulataival, páncé-
los kocsiival és repülőgépeivel meg-
félemlíteni. Ilyen körülmények között
uniformisajk állandó és türelmetlen
provokációt jelentenek. Ha az ember
megfigyeli ezeket a fiatal fasiszta
bereket, látja a fegyvelmezett brutai-
tást, amit körülhordoznak mindenfelé,
rá kell jöjjön, hogy iskolázottak olyan
zseniális módszerekben, melyekkel el-
lenségeiket megértik.

Bár a kormányt különböző oldalak-
ról nyomják, mégsem tudja elhatároz-
ni magát arra, hogy megtöltse pártuni-
formisok viselését, magánhadseregek
tartását. A kormány magatartása rej-
tély s nyilvánvaló bizonyíték arra,
hogy a rendőrséggel, együtt a fasisz-
tákkal szimpatizál. A mostani kor-
mány lassugondolkozásu, de reakciós.
Azzal az ürüggyel, hogy a flottát és a
hadsereget védi a radikális propagan-
dától, éppen most bocsátották ki a lá-

Jeruzsálem, zsalémi főr Zsidó Távirat kijelentette, Jisuv belpolít sara és a mu közötti politik lésére.

A békekezi kezlet volt Kó lésen Berl K munkásvezére rim, a Moseb álló Kolonista részt. Mint is és a Hitachd ellenték dul désében.

Az értekez lesztinai mu összefüggő Haikarim ké telezzék mag kásokat fog ken. A kolon maguk részé ményt, hogy mazzanak, de rólag a Hiszt nos munkás tatására.

Koek főral értekezlet ere ve és bizakod kulása elé. szöbölne a kezni fog es politikai ell Koek főral támogatói fo elektromos

A „Doar Jewish Agen angol bank egy 400 ezer vetélére. A l lások kedvez kölesön az nemzeti följ sára és Pale sere szolgál

A Palkor Scherfok, a kai osztályá ján meglátó dánia fővár néhány nap utjáról. Az fogadta rez képviselőjét utjáról. A szoba kerül bok közötti hangsúlyoz hamis beáll morandum lesztinai tinai főke utóbb.

Schertok hadzási e európai utj tesverhátyj Abdullah letére.

Ugyanes mos zsidó tinában az mezogazda nagy része gazdasági részben a bérbe, rész zükből sze zésére bo sájt, meg kaspénztá gével re telepesek kát, mig öket és es harminc es melyek a fennek m foalnak niát létes

Különb ban a J Mejuhad

SZOLGÁLTATÓ

Ma nagy bemutató!

CARIOCA

(Rioi lányok)

DOLORES DEL RIO és FRED ASTAIRE

Műsoron kívül elsőrangu hangos pótkép

Csodás rendezésü, pompás film, közismert slágerekkel, fantasztikusan szép revüszámokkal

SZOLGÁLTATÓ

főszerepekben:

zadási törvényt, amely megtiltja minden olyan könyvnek nyilvánosságra hozatalát, vagy tartását, amelyben háborúról, vagy imperializmusról van szó.

Eltekintve az indirekt következményektől, az ilyen fajtájú fasizmus egyelőre még nem jelent komoly veszélyt. Az az érvelés azonban, amely arról beszél, hogy a fasizmus összegyehetetlen az angol természettel, mégsem helytálló. A puritánizmus és az angol iskolák fegyelme, az angol népből befelé fordult embereket csinál. De a mostani generáció hamar levetetheti tartózkodását és egész jól el lehet képzelni, hogy az ifjuság itt is tulzó külsőségekre s a fasizmus drámai érzelmömlengéseire veti magát. Tíz évvel, ez előtt mindenki azt mondta volna, hogy a fasizmus idegen a német jellemtől. Az egyes népek nemzeti temperamentuma, a legkülönbözőbb s a legszedítőbb variációkra képes.

A háboru gyökeresen megváltoztatta az angol közélet képét és bevette az angol politikai hagyományok fellegvárát. Az 1914-es generáció semmit sem látott abból, amit szülei az angol intézmények normális menetének neveznek. A két párt rendszere már nem is létezik. Az új nemzedék vagy koalíciók vagy pedig kisebbségi kormányok alatt él. Ők már nem ismerték a XIX. század normális működő, békés parlamenti rendszerét. És nem érzik már azt a babonás tiszteletet a parlamenti rendszeri ránt, amit apái éreztek.

A fasizmus Angliában is a kapitalista középosztály politikája, melynek gazdasági érdekei megkövetelik az állam gépezet autoritativ használatát. Az uralkodóosztály pedig nem reszkiróghatja, hogy leváltásák azt a kormányt, mely érdekeit szolgálja. Magdonald, Snowden Thomas-szerű munkáskormányt mindig is szívesen tolerál az angliai nagytőkék, de semmieset re sem fog megtűrni egy olyan szocialista kormányt, mely valóban keresztül igyekszik vinni a szocialista programot.

Valójában egy tágabb értelemben vett fasizmus maris fennáll Angliában. Ezzel nem akarjuk azt mondani, hogy itt is színes ingre és gumibotra megy a fasiszta ideológia lényege, mint Németországban. A felsőház, ez a régi, mélyen meggyökeredzett és kővémeredten konzervatív intézmény sokkal biztosabban megvédi érdekhatalmát, mint bármilyen rohamosztag. És minden valószínűség szerint a Labour-Party hajlandó lesz ugy szolgálni a kormánygépezetet, ahogyan azt az uralkodóosztály megkívánja. De ha mégis vonakodna ugy cselekedni, ahogyan az angliai nagytőkének tetszik, nagyon valószínű, hogy a lordok és ipari magnások uralkodóosztálya az alkotmány felborításával és a polgári szabad jogoknak egyik napról a másikra való megszüntetésével reagálna a mérsékelt ellenállásra is. Az egész dolgot olyan vezérek intéznék el, akik biztosabban állanak a lábukon és megállapodottabb világszemléletűek, mint Sir Oswald Mosley. Ő tul intelligens ahhoz, hogy ideális fasiszta vezetővé váljék.

Angliának talán sikerül a német fasizmus szörnyűségeiből kimenekülni. Olyan formájú fasizmus, mint Német-

országban, Angliában történelmileg sem volna indokolt. Anglia nem vesztette el a háborut, középosztálya pedig nem szenvedett annyit a krízis miatt, mint a német középosztály. És mint az olasz példa is mutatja, az antiszemitizmus szintén nem elengedhetetlenül szükséges kellőke a fasizmusnak.

A lényeg, hogy az uralkodóosztály az államot tökéletesen és irgalmatlanul akarja ellenőrizni a saját érdekében, a társadalom mai fázisának világszeret ez ma az uralkodó jellemvonása. És a minimum, amely szükséges ahhoz, hogy ezt a célt elérje, nem fogja viszarizasztani Anglia mai urait.

mány sulyt helyez arra, hogy ezüsteladár-sairól ne tudjon a nagyvilág és éppen ezért fordul a londoni ezüstkirályokhoz, mert tudja, hogy számíthat a titoktartásukra.

A négy ezüstfejedelem rendkívül érdekes világban él. Figyelembe kell venni, hogy a földkerekségen történt események, amelyek között sokszor még rejtett összefüggések sincsenek, nagy hatású gyakorlatnak az ezüst árára. Például: amikor Angol-Indiában elfogadták a gyermekházasságokat tilalom alá helyező törvényt, Bombayból nagyobb ezüstrendelés érkezett. Az indiai vásárlók jól számítottak. Mielőtt ugyanis a törvény életbe lépett, sebtiben nagyobb számú gyermekházasságot kötöttek. A lakodalmi ajándékok nagy része ezüsttárgy, úgyhogy Indiában az utolsó hetekben nagy keresletnek örvendett az ezüst. Kinában minden újévkor erősen felszökik az ezüstbehozatal. Ha a kínai kereskedőket elkapja a spekuláció láza, akkor nem ismerhatárt. A négy londoni cégfőnök egy ké példájul kimutatta, hogy a kínai spekulációs hullám idején egyetlen napon huszonnégy órás forgalmat látnak a világprodukciónak.

Négy diktátor irányítja az ezüst világpiacát

A négyestanács minden délben megállapítja az ezüst világgpiaci árfolyamát. Kereslet és kínlat különös törvénye a nemzetközi ezüstpiacon

London, szeptember 28. Minden délben pár percrel háromnegyed kettő előtt, szombatnap pedig pontosan féltenkettőkor, négy elláderes ur jelenik meg a Sharp és Wilkins nemesfém-cég palotájának előcsarnokában, barátságosan üdvözlik a nagy angol lapok ott összegyűlt közgazdasági munkatársait és lassu léptekkel ha-adnak a „szentély” felé. Az egész világ négy legnagyobb nemesfém-cégének főnöke a négy ur, akik azért ülnek össze minden nap, hogy megállapítsák az ezüst árát. Pár percrel a tanácskozás után rádió és sürgönydrót röpi a világ négy taja felé a négy előkelő ur tanácskozásának eredményét. A négy nagykereskedő nem hasonlítható külső megjelenésében sem a newyorki pénztőzsde, sem az értéktőzsde kiálló és vadul gesztikuláló ügynökeihez, hanem sokkal inkább udvari tanácsosoknak néznék őket az ember. A zárt ajtóik mögött lejártszódo akus felidézi egy észak-amerikai szenátor mondását arról, hogy az ezüst királyi fém.

Az ezüst árának hullámzása mindvégig szoros összefüggésben volt a fontosabb politikai eseményekkel. Ez a négy ur ezüsttel kereskedik. A nemesfém, amelynek napi áráról tárgyalnak, részben a mexikói ezüstműveletből, másrészt India, Kína nagy ezüstkészleteiből származik. eestleg pedig valamelyik állam pénzüverdejének rakárából került elő, ahova a beolvastott ezüstpénz rudjait helyezik el. Az ezüstrudak többnyire 11 és fél coll hosszúságúak, 5 coll a szélességük, 4,25 coll a magasságuk és 75 font a súlyuk. Mindégylek rudon pedig fémjelzés van, amely felülről a rud tisztaezüst tartalmát és ez rendszert 93,6 és 99,9 százalékok között váltakozik.

Némely amerikai finomító azzal dicsekszik, hogy száz percentes ezüstöt is elő tud állítani. A londoni szakkörök azonban nem hisznek ebben. Az ezüstrudakat különösebb csomagolás nélkül szállítják, nem úgy, mint az aranyat, amelyet hordókból vagy ládákban expedálnak. Az ezüstöt egész egyszerűen, minden különösebb gond nélkül rakározzák be a hajók páncélszobáiba. Nem érdekelten a szakköröknek az az állítása, hogy az ezüst egyike a legtöbbet utazó fémeknek. Mexikóból Londonba érkezik a szállítmány, onnan Sanghaiba irányítják tovább, majd Kalkutába vezet az utja és végül vissza Londonba, ahol az ezüstnek egy bizonyos fajta klírháza van.

A négy londoni nemesfém-céghez éjjel és nappal az egész világ minden részéből százával érkeznek a megrendelések, áll a maktól, nagybankoktól és magánszemélyektől. Az egyik megrendelés fix árra szól, a másik napiárat emlit. A megrendeléseket a Sharp és Wilkins-cég irodáiban szortirozzák és inézik el. És pedig sok éves tapasztalat alapján, egészen rendkívüli ügyességgel. Felvetődik a kérdés, hogy mirét csak négy nemesfém-kereskedő cég dominálja a londoni ezüstpiacot, amely tulajdonképpen mindenki számára nyitva áll. Az üzlet száz száza. lékig nemzetközi, a négy cég több mint ötven éve áll fenn, a világ minden ezüstkereskedőjével és fogyasztójával tradicionális kapcsolatot tart fenn, úgyhogy egy új cégnek egyenesen lehetetlen lenne

valamire való üzleti kapcsolatokat kitépiteni. Az ezüstben történt kétéseknél említésre érdemes, hogy a vásárló nevé títokban tartják s még a négy cégfőnök tanácskozásán sem említik meg. Ez a diszkreció biztosítja a londoni ezüstpiac versenyen kívüli pozícióját. Nem egy kor-

Sztrichninnel akarta megmérgezni egy bankett közönségét a bukaresti tisztii kaszinó elbocsátott büffése

BUCURESTI-BUKAREST, szeptember 28. A bukaresti hadbírószág tegnap letartóztatta Ioaniciot, a Cercu Militari büfféjének volt vezetőjét, amint Piscupescu könyvtárosnak egy csomag sztrichnint adott át azzal, hogy teyve beje a jelenlegi büffés által a közétkezésen felszolgált ételbe. Piscupescu idejében értesítete az ügyészséget Ioanici javaslatáról, aki 10.000 lejt akart ad-

ni neki a terv sikere esetén és így sikerült ártalmatlanná tenni a volt büffés Ioanici bosszút akart állni, mert elfogották a büffé éléről. A bevezetett vizsgálat megállapította, hogy a mérget egy egy leánytól szerezte a mérgező. A leányt, akinek nevét nem közölték, kihallgatták, elmondta, hogy Ioanici néhány kutya megmérgezésére kérte tőle a mérget. A vizsgálat folyik

Visszakapja román állampolgárságát gróf Degenfeld Kristóf

A tábla elmarasztalta az igazságügyminisztériumot és 1000 lej perköltség fizetésére kötelezte

CLUJ-KOLOZSVAR, szeptember 28. (Az Uj Kelet tud.) Néhány hónappal ez előtt nagy feltűnést keltett, hogy az igazságügyminisztérium megfosztotta román állampolgárságától gróf Degenfeld Kristóf nagyenyedkörnyéki földbirtokost. Az igazságügyminisztérium gyors elhatározása mögött családi viszályok állottak. Gróf Degenfeld Kristóf régóta tartó örökösödési pert nyert meg sógorával, Gerliczi Félix báróval szemben. Gróf Degenfeldnek a felesége ugyanis Gerliczi leány, aki az örökösödési per megnyerése után bátyjával szemben nagy pénzösszeghez jutott. A végrendelet záradéka, amely szerint őt megilleti ez az örökség, kimondotta, hogy Degenfeldnek csak abban az esetben kaphatja meg az örökséget, ha magyar állampolgár. Degenfeldnek meg is szerezte a magyar állam polgárságot. Ezután jött az igazságügyminisztérium döntése, amelyben megfosztják román állampolgárságától Degenfeld Kristótot is. Degenfeld a minisztériumi határozatot perrel támadta meg, amelyet első fórumként tárgyalta a kolozsvári tábla Zaharia tanácsa.

A tábla ma hirdetett döntést az érdekes perben, amelyben megsemmisíti az igazságügyminisztérium döntését, elrendeli, hogy Degenfeld Kristótot ismét ják vissza a román állampolgárság listába és egyben elmarasztalja az igazságügyminisztériumot 1000 lej perköltség fizetésébe is.

מודעה!
אין בן מדינה או די פארביק מארשינא רע-
די האט אויסגעקויפט איר פאראנט פון
די אלקאהאל-עסי פרוודקציע און ערציגט
די עסי נסך. פון היינט אן ברענגט די אויבען-
געצויגטע פארביק אין פערקעהר איר פאראנט
פון שרין האל-גייט עסי (98% שטריכגעט)
אזעט שטעטס אונטער מין השגחה אין סיווערט
אזעט געפאקט אין 5 קילאדיג קעסטלעך און
פערקעהר מיט צוויי בלאמבעט אין א וויגעט מיט
מין וועגל. די בלאמבעט טראגען אויף אין
אין פון מין נאמען אויף דער אנדערער
צום דאס ווארט „כשר”.
האל אברהם היים ריינמאן
אברק"ק קרעטשעניב

OLLA
a legjobb védő fertőző betegségek ellen

Harminc új kolónia építését kezdik meg Palesztinában

1785 munkáscsalád kapcsolódik be a mezőgazdasági kolonizációba. 400.000 fontos nemzeti kölcsönt vesz fel az Agency. Kook főrabbi békeakciója

Jeruzsálem, szeptember 19. Kook jeruzsálemi főrabbi nyilatkozatot adott a Zsidó Távirati Iroda munkatársának és kijelentette, hogy akcióit indított be, a Jisuv belpolitikai békejének helyreállítására és a munkáspárt és a revizionisták közötti politikai konfliktusok kiküszöbölésére.

A békeakció beindításaként fontos értekezlet volt Kook főrabbi lakásán. A gyűlésen Berl Katzenelson és David Remez munkásvezérek és a Hitachduth Haikarim, a Moseh Smilanski vezetése alatt álló Kolonista szövetség képviselői vettek részt. Mint ismeretes a munkásszervezet és a Hitachduth Haikarim között súlyos ellentétek dultak a munkaviszonyok kérdésében.

Az értekezlet során megvitatották a palesztinai munkafeltételeket és az ezzel összefüggő kérdéseket. A Hitachduth Haikarim képviselőit felszólították, kötézzék magukat, hogy csak zsidó munkásokat fognak alkalmazni ültetvényeiken. A kolonista szövetség képviselői a maguk részéről akceptálják azt a követelményt, hogy csak zsidó munkásokat alkalmazzanak, de ez nem vonatkoztatható kizárólag a Hisztadruth, a palesztinai általános munkásszervezet tagjainak alkalmaztatására.

Kook főrabbi kijelentette, hogy az első értekezlet eredményével meg van elégedve és bizakodva néz az akció további alakulása elé. Mihelyt sikerüljön fog kiküszöbölnie a munkakonfliktusokat, igyekszik fog csökkenteni a Jisuvban dúló politikai ellentéteket.

Kook főrabbi reméli, hogy munkájában támogatni fogja őt Pinchas Rubenberg, elektromos művek vezetője.

A „Doar Hajom” értesülése szerint a Jewish Agency ekzekutívje és egy nagy angol bank között tárgyalások folynak egy 400 ezer fontos nemzeti kölcsön felvételére. A lap tudni véli, hogy a tárgyalások kedvező befejezés előtt állnak. A kölcsön az adósságok likvidálására, a nemzeti földön lévő kolóniák támogatására és Palesztina vizellátásának kiépítésére szolgálna.

A Palkor jelentése szerint Moseh Scherlok, a palesztinai ekzekutív politikai osztályának vezetője ros-hasana napján meglátogatta Ammanban, Transzjordánia fővárosában Abdullah emirt, aki néhány nappal ezelőtt tért vissza európai utjáról. Az emir kivételes szívességgel fogadta rezidenciáján a Jewish Agency képviselőjét, akit tájékoztatott londoni utjáról. A londoni tárgyalásokon kívül szóba került a palesztinai zsidók és arabok közötti viszony kérdése. Az emir hangsúlyozta, hogy a palesztinai sajtó hamis beállításban közölte annak a memorandumnak a tartalmát, melyet a palesztinai viszonyokról a palesztinai főkormányzónak nyújtott be legutóbb.

Schertok az emir palotájában Ali hedzsázi exkavállalal is találkozott, aki európai utjáról visszatérve vendége volt teszvérbátyjának, Abdullah emirnek. Abdullah ebédet adott Schertok tisztelőre.

Ugyancsak a Palkor jelenti, hogy számos zsidó munkáscsoport alakult Palesztinában a mezőgazdasági kolonizációra. E csoportok nagy része idősebb és tapasztalt mezőgazdasági munkásokból áll. Kik földjüket részben a Keren Kajemethtől kapták örök bérbe, részben saját, megtakarított pénzükből szerezték és azt a KKL rendelkezésére bocsátották. Az új munkástelepek saját, megtakarított tőkéjükből és a munkáspárttól szerzett hitelek segítségével rendezik be gazdaságukat. Az új telepeket mindaddig folytatják a bérmentés kát, míg saját gazdaságuk képes lesz őket és családjukat fenntartani. Mintegy harminc ilyen munkáscsoportról van szó, melyek a mezőgazdasági kolonizációra térnek most át és összesen 1785 családot foglalnak magukban és harminc új kolóniát létesítenek a KKL földjén.

Különös lapszenzáció tartja izgalomban a Jisuv közvéleményét. Az „Iton Mejuchad” című delutáni lap, mely mint

ismeretes a Meir Grossmann vezetése alatt álló zsidó állampárt organuma, első oldalon, nagy betűkkel egy levél tartalmát közölte, melyet dr. Hugó Bergmann, a jeruzsálemi nemzeti könyvtár igazgatója írt volna Szejn ügyvédnek, a „Haor” című kéthetenként megjelenő héber folyóirat szerkesztőjének mely lap a palesztina; kommunista párt kiadványa. A levélben dr. Bergmann közli azon elhatározását, hogy jelölteti magát a kormány által tervbe vett Legislative Councilbe, vagyis helyet akar foglalni a léte-

Svájc nem engedi meg, hogy területén toborozzanak a saarvidéki nemzetközi rendőrség részére

A francia lapok élesen támadják a svájci kormányt. Olaszország és Belgium engedélyezték a toborzást

Genf, szeptember 28. Amíg a svájci kormány azt a kívánságát hangoztatta, hogy Svájc területén ne toborozzanak idegényeseket a saarvidéki rendőrség számára, addig a belga és az olasz kormány nyilatkozata: bocsátott nyilvánosságra, amelyben bejelentik, hogy hozzájárulnak ahhoz, hogy a saarvidéki nemzetközi rendőrség számára országukban legényeséget toborozzanak.

Párizs, szeptembere 28. A Matin sulyosan elítéli a svájci szövetség tanácsot, mert megtiltotta a köztársaság területén a toborzást a nemzetközi rendőrség számára. A lap megállapítja, hogy ez az

URANIA MOZGÓ

A láthatatlan ember

H. G. WELLS regénye nyomán készült rendkívül izgalmas film, forgalmazta GLAUCHE RAINS

főszerepekben: GLORIA STUART és CLAUDE RAINS

sítendő törvényhozó testületben és kéri Steint, hogy a „Haor” propagálja az ő megválasztását. A levélhez 40 fontot mellékel a kommunista lap javára.

A levél alapján dr. Bergmann azonnali menesztését követeli az Iton Mejuchad.

Mánap az összes napilapokban megjelenő dr. Bergmann cáfolata, melyben kijelenti, hogy az Iton Mejuchadban közölt levél hamisítvány és ő azt nem írta. A lap szerkesztője ellen bünvádi feljelentést tesz. Az ügy fejleményei elé érdeklődéssel néz a palesztinai zsidó közvélemény.

megoldanivaló problémáink vannak melyek lefoglalják minden energiánkat. Fokozatosan csökkentjük a munkánkültséget. Már eddig is kielégítő eredményeket értünk el.

Szöbakerültek az általános német gazdasági viszonyok. Megkérdezték dr. Schachtól, milyen hatással van a német iparra és kereskedelemre az új rendszer melynek lényege a rendeletük utján való kormányzás.

— Igaz — mondta —, hogy a két legutolsó minisztertanácson harminc új törvényt adtak ki. Ez nem jelenti azt, hogy előzőleg ne vitattuk volna meg a törvényerejű szükségrendeleteket és ne vontuk volna be a vitába az érdekelteket. Eljenkezőleg most sokkal alaposabban és jobban vitatjuk meg az előkészületben lévő törvényeket, mint akkor, amikor a birodalmi gyűlés nyilvános vitáin fecsegték róla.

— Természetesen, a kívülállóknak nem ismerhetik a terveinket. Ebben az irodában intézzük Németország gazdasági életét. Ha valami munkásprobléma merül fel, akkor megbeszéltem kollégáimmal, a munkaügyi miniszterrel, aki itt ül a szomszéd szobában. Így aztán minden simán és gyorsan megy, sokkal jobban, mint mikor tudatlan politikusok a birodalmi gyűlésen minden be bebeszéltek.

Hitler a profit hive

Az újságíró megkérdezte: mi igaz abból, hogy a német kormány korlátozni akarja a magántőke profitját.

— Ez vagy tréfa, vagy számarság — mondotta Schacht nevetve. — Ugy látom, ez nagyon tetszett neki, mert több ször megismételte: — Hitler gazdasági dolgokban nagyon konzervatív. Hisz a profitban, ép úgy, mi valamenyen tudja, hogy ez az ipari jólét egyetlen forrása.

— A végsőkig megteszünk mindent, hogy a profitot támogassuk, mert hiszen csak hasznosító vállalatok tudnak bért fizetni adót fizetni és jóléti intézményekre pénzt fordítani. Lehetővé kell tenni az ipar számára a profitot. Pénzre van szükségünk és ezt csak úgy szerezhetjük meg, ha a magánvállalkozás keresni tud. Más, egészséges mód nincs. Ne féljen, Németország is mindig csak ezt az utat fogja követni.

— A szovjetkövettség csak november elején érkezik Romániába. Bukarestből jelentik: A szovjet diplomáciai delegációja Ostrowski miniszterrel az élen november 1-én érkezik az országba. Ezt a halasztást az tette szükségessé, hogy Edmond Ciuntu új moszkvai követünk nem hagyhatja el Ankarát október 27 előtt, amennyiben a török fővárosban akkor ül össze a balkán unió konferenciája.

— Kereskedelmi miniszterek érkezése. Brüsszelből jelentik: Október 20-án a belga fővárosban a francia, olasz, holland, svájci, luxemburgi és belga kereskedelmi miniszterek értekezle-re ülnek össze, amelynek során állításügyekről, bevételi kontingensekről, vámtetelekről és degenforgalomról fognak tanácskozást folytatni.

Ruth és a harmadik birodalom. Lili Körber könyve az első, amely művészi regény keretében összefoglalja a németországi eseményeket. Kompertz Ruth színész nő életét annyi elevenséggel tárja elénk, hogy Ruth törekény alakját sokáig, nagyon sokáig nem feledjük el. És állásfoglalás ez a könyv mindazokban a kérdésekben, amelyekben Európa legnagyobb szellemei már kimondták ítéletüket. A fordítás nehéz és felelősségteljes munkáját Gergely Janka végezte. Kosmos-kiadás, 350 oldal, fehér papíron, egészvászonkötésben, kiadói hivatalunkban, vagy Lepa- genál Cluj (Kolozsvár).

2 hónapig körülbelül 2 X naponta

.....leiert egy tökéletes fogpolást végezhet. Mert Nivea fogpaszta — lágy, könnyen habzó, egészen csodás ízű — ápolja fogait, egyuttal kiméli azokat és lehetét tisztává és üdévé teszi. Csek elsőrangú nyersanyagok... Beiersdorf & Co. S.A.R., Brasov

Hitler a profit hive

Nem lesz infláció Németországban. Schacht német gazdasági diktátor feltűnő nyilatkozata

BERLIN, szeptember 28. Egy amerikai újságíró másfél óra hosszat beszélt dr. Hjalmar Schachtal, a német birodalmi bank elnökével, aki ma Németország valóságos gazdasági diktátora.

— Én irányítom Németország bankrendszerét, iparát, kereskedelmét, bel- földi és külföldi vonatkozásban egyaránt — jegyezte meg halkán Schacht miközben levágta hosszú szivarjának végét a nemzetgazdasági minisztérium épületében.

— Németország nem tudja kifizetni a Dawes- és Young-egyezmény esedékes szelvényeit — csattant fel élesen a gazdasági diktátor hangja. — Német ország nem is fog Amerikának fizetni. Nincs rá pénze. A Franciaországnak, Angliának és a többi országoknak történő fizetésekről szóló külön megállapodások nem használnak. Ezeket a megállapodásokat ránk kényszerítették, nem lehet őket érvényesíteni. Megvalósíthatatlanok s méltánytalanok — ismételte többször Schacht.

„Elzárjuk Németországot Amerikától”

Szöbakerültek az Egyesült Államok és Németország gazdasági kapcsolatait

és az a tény, hogy Németország az egyesült Államoktól kétszer annyit vesz, mint amennyit elad.

— Németország most már nem fog további lépéseket tenni annak érdekében, hogy az amerikai-német gazdasági forgalom jobb egyensúlyi helyzetbe kerüljön. Kijelentem, hogyha az Egyesült Államok nem vásárolnak tőlünk többet, majd gondunk lesz rá, hogy kevesebbet is adhassanak el nekünk. Ha az Egyesült Államok nem találja meg annak módját, hogy miképpen vásárolhatna több német árut, akkor elzárjuk Amerika elől a Németországba való szállítás lehetőségét mindaddig, amíg az általunk vásárolt és általunk eladott áru mennyisége között helyreáll az egyensúly.

Schacht ezután kijelentette, hogy nincs szó német inflációról.

— Mi nyersanyagainkat külföldről szerezjük be. Ha infláció csinálnak, akkor drágábbban kell megfizetnünk ezeket az anyagokat ezenkívül csökken a munkabérek vásárlóereje, növekszenek az adóterhek, hasznunk pedig az egész dologból nincs. Igérem, hogy Németországban semmi körülmények között sem lesz infláció. Nekünk más

SPORT

Jól szerepelnek a Haggibbor versenyzők az országos teniszbajnokságon

Jakab Elza megverte Kis Magdát

Bucuresi-Bukarest, szeptember 28. (Az Uj Kelet tud.) Ma délelőtt folytatták Bukarestben az országos teniszbajnoki versenyeket, amelyekben a Haggibbor versenyzők dicséretreméttó módon szerepeltek. A mai nap bennünket érdeklő meg, lepetésteltő eseménye, hogy a női egyes elsősztyáiban a haggibborista Jakab Elza megverte a marosvásárhelyi Kiss Magdát. A péntek délelőtti eredmények a következők:

I. o. Wartenberg TC Kolozsvár—From Brassó 6:3, 10:8. Gitta Arad—Flemminger Csernovic 6:2, 6:1. Farkas Arad—Bogdan Brassó 6:2, 6:4.

II. o. Iasinski kap.—Flemminger 4:6, 6:2, 6:2. Gasler Csernovic—Adelstein 6:4, 6:3. Hegyi—dr. Burger Szatmár 6:3, 5:7, 6:2. Meglepetés. From—Gottlieb 6:1, 6:0. Radó Haggibbor—From 7:5, 6:4.

Férfi páros I. o. Wartenberg, Pusztay TC—Hegyi, Sucureanu 8:6, 6:2. Női egyes I. o. Ternoviciné U—Rosinné U 6:3, 6:1. Jakab Elza Haggibbor—Kiss Magda MSE 6:2, 6:4.

Női egyes II. o. Beiner—Goldstein 6:2, 7:5. Kiss Magda—Segal 6:2, 6:4. Jakab—Vorell 6:0, 6:1. Baatzné TC Kolozsvár—Focseanu Bukarest 6:0, 6:2.

Az első nap eredményei a következők voltak:

Férfi egyes. Benedek KAC—Todorovski CFR 6:4, 1:6, 6:0. Burger SzSE—Cserian 6:1, 6:1. Radó Haggibbor—Vassu 6:1, 6:2. Simon H.—Caturgibuc 6:2, 6:2. Radó H.—Farkas AKE 6:2, 6:3. Fildermann Doherty TC—Hönig Déva 6:2, 6:2. Női egyes. Barabássy GySE—Dolico 6:4, 6:1. Hossu Zoe U—Georgescu Doherty 6:2, 6:2. Ternoviciné U—Strudza Politechnica 6:0, 6:0.

Csütörtökön délután az olasz Morpurgo bemutatómérkőzésen 6:4, 6:4 arányban győzött a lengyel Wittmann ellen.

Ma a Consiliul Federal ülése

Bukarest, szeptember 28. Az Uj Kelet tud. A szombatra összehívott Consiliul Federal ülése iránt sportkörökben a legnagyobb érdeklődés nyilvánul meg. Az ülés napirendjén különösen fontos pontok szerepelnek. Elsősorban döntés lesz az ismeretes TAC—Romania ügyben, megvitatásra kerül a Nemzeti Bajnokság második ligájának kérdése, amelybe az utóbbi időkben számos felvétel iránti kérés érkezett be, de ez a problémával összefüggésben a fizetendő minimum s szövegeiről, amelyet a rendező egyesületek nem tudnak felhozni, továbbá az igazolási szabályok két pontjának lényeges módosítása s szövegre kerül. Arról van ugyan szó, hogy az első ligában csapatként lehessen három külföldi játékost is szerepeltetni, míg a másik módosítás az lenne, hogy év közben is lehessen játékosokat egyik egyesületből a másikba igazolni abban az esetben, ha az egyesületek ebbe barátságos uton beleegyeznek. Feltételek kívül azonban még számos olyan kérdés van napirenden, amelyek lényeges módosítást vannak hivatva a labdarugósport életében keresztülvinni.

Kik jutnak be a jugoszláv országos ligába? A jugoszláv csoportbajnokságok a vége felé közelednek. Már biztos, hogy hegyezetlen három régi hírneves klub: a zágrábi Gradjanski és Konkordia és a hírneves palatói Hajduk! A zágrábi Konkordia végérvényesen kiesett, míg a Gradjanski és Hajduk között selejtmérkőzés lesz. A győztes a világszűj jogán bekerül a ligába. Az egyes csoport győztesei: I. Benigrásky, II. Gradjanski (N. S.) III. Slava (Sarajevó), IV. Slavia (Eszék), V. Primorje (Laibach). Ez ötön kívül két második helyezett: a Jugoszláv és a HASK a ligára már jogosult csapat. A nyolcadik lesz a Gradjanski—Hajduk győztese.

A Bohemians Romániában. Bukarestből jelentik: A cseh Bohemians októberben balkán turára megy, amelynek során a hó közepé táján Bukarestbe is ellátogat, ahol valószínűleg 14- és 16-án játszani fog.

Bukarestben látogassa meg a GALERIES LAFAYETTE-áruházat, melyben megtalálja a legutolsó párizsi nődivat, valamint a legújabb uridivat minden cikkét.

Vájtöztagsh át a nevét a Románia sport egyesület — ezt kéri a temesvári egyesület a központtól. A kérést azzal indokolják, hogy abban az esetben, ha a csapat szelvére vagy stílusa ellen kifogás esne és ezt a lapokban támadni kellene, ez sérő lehet az országra, minthogy annak nevét viseli.

Magyar-görög atlétikai verseny lesz a jövő héten Görögországban.

Bünteti a Román Kupa bizottsága. Bukarestből jelentik: A Román Kupa bizottsága tegnap esti ülésén foglalkozott az elmúlt vasárnap történt két incidenssel, amelyeken a rendező egyesületek hibájából a mérkőzéseket botrány szakitotta fébe. A bizottság a hibás egyesületeket ezer-ezer lej pénzbüntetéssel sújtotta, míg a vétkező játékosok közül az egyiket két hónapra, egy másikat egy hónapra felfüggesztet e.

Hungári—Ujpest derby a magyar profibajnokságban. Budapestről jelentik: A magyar profibajnokság vasárnap fordulója során eldöntésre kerül a Hungaria—Ujpest derby is. Ezenkívül még két mérkőzési játszanak: a Ferencváros a Phöbus-szal, a Budaj 11 a Boeskaival.

Eftemették Lucien Gaudint. Párizsból jelentik: Tegnap folyt a Párizsban a sportolók nagy részvétele mellett Lucien Gaudin francia törvívóvilág bajnok temetése. Az elhunyt vívóbajnok koporsóját a különböző nemzeti szövetségek koszorú borították.

Combi visszavonul. A legjobb olasz kapus, a negyvenhét éves olasz válogatott visszavonul. Még formájának teljében van, de nem akarja megvárni azt az időt, amikor lefelé „csuszik”. Könyűnek: a legjobban menő bár tulajdonosa Torinóban.

KÖZGAZDASÁG

Intézkedéseket foganatosít a kormány az ipari tultermelés megakadályozására

Megvonják a kedvezményeket és megakadályozzák az ipari gépek behozatalát a tultermeléssel fenyegető iparágakban

BUCURESTI-BUKAREST, szeptember 28. (Az Uj Kelet tud.) A romániai ipar a legutóbbi időkben minden ágában hatalmas fejlődést mutat. Egyes ágakban az ország ipara annyira kifejllett már, hogy egyenesen tultermelésről lehet beszélni. Az ipar óriási, mértéken felüli növekedése arra kéri a kormány gazdasági bizottságát és az ipari minisztériumot, hogy lépéseket tegyen a tervszerűtlenség következtében könnyen beálló tultermelés elkerülésére.

Egyes iparágakban ugyanis olyan beruházásokat eszközöltek már eddig is és olyan újabb investíciókra készülnek részben új vállalatok létesítésével, részben pedig a már meglévők kibővítésével, hogy ezekben az iparágakban a tultermelés veszélyeztetheti a belső piac nyugalmát és ennek következtében súlyos károkat okozhatna.

Ezért a kereskedelem és iparügyi minisztérium elhatározta, hogy szigorúan ellenőrizni fogja a készülő beruházásokat.

A minisztérium evi határozatot hozott arra, hogy amennyire lehetséges, megakadályozza új iparvállalatok létesítését, vagy a meglévők kibővítését azokban az iparágakban, ahol a belső szükségletet az eddig üzemben levő gyárak megfelelően fedezik és ahol nincs az országnak kivitelre kilitása.

A minisztérium intézkedése után utasította a kontingentálási bizottságot, hogy ne adjon engedélyt újabb ipari gépek behozatalára, melyek ilyen vállalat alapításának vagy kibővítésének célját szolgálják.

A minisztérium csak olyan gépek importálását engedélyezi, melyek nem segítik elő a tultermelést, hanem az ország jólétéhez és az ipari cikkek behozatalának csökkentéséhez járulnak

hozzá.

Hasonlóképpen elhatározta az ipari és kereskedelmi minisztérium azt is, hogy a jövőben mérsékelni fogja az ipari kedvezmények biztosítását azokban az iparágakban, melyeknek tovább fejlődéséhez, az országnak nem fűződik semmi érdeke.

A minisztériumhoz közelálló gazdasági körök a tultermelést megakadályozó intézkedéssel kapcsolatban kihangsúlyozták, hogy a kereskedelmi és ipari minisztérium elgondolását nem szabad félreérteni, mert a minisztérium nem akarja megakadályozni az ipari termelés és az ország iparának kifejlődését, csak a káros tultermelés ellen vezi fel a harcot.

Ama iparágakban, ahol tultermelés veszélyétől nem kell tartani, a minisztérium természetesen nem gondol semféle megszigorító intézkedésre, sőt a jövőben is biztosítja számukra azokat a kedvezményeket, amelyeket a múltban élveztek.

A fenti elgondolást a kereskedelmi és iparügyi minisztérium egyelőre csak szolgálati rendelet útján érvényesítette. Csaknem biztosra vehető azonban, hogy ilyen értelemben törvényjavaslatot készítenek, amely azután a törvény erejével szabályozza az ipari beruházásokat. A javaslatot még az őszi ülészakban terjesztik a parlament elé.

Kereskedelmi tárgyalásokat folytat a kormány Lengyelországgal. Bukarestből jelentik: A lengyel kormány tárgyalások kezdett a román kormányral lengyel részről textilipari termékek, román részről pedig mezőgazdasági, főleg gyümölcs termékek eladása érdekében.

300 millió bushellj kevesebb az idei búzatermés az elmúlt évinél. Londonból jelentik: Washingtoni becslés a világ idei búzatermését 2 milliárd 856 millió bushellre teszi. Ez a mennyiség 293 millió bushellj kevesebb, mint az elmúlt év termése.

Tőzsde

Cluj-Kolozsvár, szeptember 28. A gabonárák álta ában, a búzát kivéve, a felé menő tendenciát mutatnak. Buza 440, árpa 210, zab 285, lucerna 30, ötöngéri 300, új engeri 210, bab 350—350.

A gazdasági élet hírei

Bucuresi-Bukarest, szeptember 28. A kormány elhatározta, hogy a földművelésügyi minisztérium 15 millió lej kölcsönt vesz fel az országos központi takarékpénztárnál, hogy tengerrel lássa el a vetőmagban és élelmiszerben szűkölködő vidékeket. A vetőmagot petróleummal denaturálni fogják nehogy vetés helyett élelmészre használják fel, emberek vagy állatok számára.

A pénzügyminiszter felhatalmazást nyert hogy 44 millió lejes kölcsönt vegyen fel a Központi Takarékpénztárnál a kolozsvári egyetem különböző sűrűgő munkáinak fedezésére, továbbá 100 milliót az ország összes elemiskoláinak javítására.

Anfonescu Viktor igazságügyminiszter módosítani akarja a kényszerregezéségi és a esőtörvényt olyan értelemben, hogy megnehezíti a kényszerregezés feltételeit és az ellenőrzést azokkal szemben, akik kényszerregezésre köteleztek, de nem teljesítik a kötelezettségeiket.

A miniszter bizottságot küldött ki az erre vonatkozó munka elkészítésére. Ugyancsak intézkedés történt a polgári törvénykönyv egységesítési munkálatainak gyorsítása érdekében.

A „Színaj” két éves mérlege

Az alig két éves múlttal bíró „Színaj” kultur egyesület, amelyet annakidején Glasner Akiba főrabbi néhány lelkes közreműködő munkatársával hívott létre, büszkén tekinthet vissza a rövid fennállása alatt elért teljesítményekre.

A vallásnevelés terén eddig kifejtett munkálkodása — országos relációkban is — maradandó értéket képvisel.

Első teendője volt a hitoktatás átszervezése, kiszélesítése, újabb és újabb tantervek beállítása az egész nevelési komplexumnak egy nevezőre való hozásával és annak egységes elvek szerinti való irányításával, mindezek által elérte azt, hogy manapság közel kétezer növendék részesül zsidó etikától átítatott szellemi nevelésben és hitoktatásban.

Felállította és névszerűvé tette a Béth Jakab ortodox leánynevelő intézetet, amelynek bécsi mintára való átszervezése folyamatban van. Az ünnepek elteltével az oktatást már egy képzett női munkatárs fogja vezetni. Az alsóbbfokú talmudtóra iskolából kikérülő ifjak számára egy továbbképző, ugynevezett Jesiva iskola lét sítését határozta el, amelynek ünnepélyes megnyitása Roschodes Chevakor fog megtörténni, amikor is a rendezés tanítás kezdetét fogja venni.

A Jesiva tanrendje magába öleli minden, a legmagasabb talmud iskolákat igénylő tananyagot u. m. Tóra, Próféták, Talmud, Poszék, stb. amelynek, előadói szerepére a főrabival az élen négytagú kitűnő gárda vállalkozott.

A jesivára csak helybéli, illetve erdélyi mentalitású vallásos szülők 15 éven felüli gyermekeit veszik fel, akik kellő tudásbeli felkészültséggel kell bírjanak és ígérkezniük kell arra, hogy semmilyen ifjúsági vagy más szervezetben nem fognak résztvenni és idejük túlnyomó részét csak tanulásra fogják fordítani.

A növendékek ellátásáról menza fog gondoskodni, ahol naponta bőséges és izletes háromszori táplálékot fognak szolgáltatni számukra. Az előadások naponta lesznek megtartva és minden szombaton nyilvános vizsga előtt fogják a növendékek bemutatni a lefolyt héten szerzett új tudásukat.

A jesiva fölött igen szigorú ellenőrzési szerv fog működni, amely a növendékek magánéletére is ki fog terjedni. A Színajnak ezzel programjának legnagyobb részét megvalósította, ami a kolozsvári zsidó társadalom hathatós támogatásának köszönhető.

S. J. Megnyílt az első kolozsvári ort. kóser cukrászüzem. A legizlésebb kivitelű tésztákat, mignonokat, szendvicseket, valamint apró süteményeket: eljegyzésekre, esküvőkre, keresztelőkire és egyéb alkalomokra a legizlésebb kivételben, a legítányosabb árban készítik. Adler, Str. Londrei 19.

A zs

GENF... máciai kö... a népszö... gának ülé... el ami a... ségi kérd... helyzet m... gyeleorszá... ségi köte... tésére von... ügyminis... mely szer... a kisebb... gyakorlat... sebségi... ország ne... rommilit... zetközi v... vetség ne... zatának v...

Bizony... mindenar... Népszöve... ják ugya... talmak f... kat Leng... és igyeko... szumot l... talmatlan... tát. — ez... kecsgett... azért, me... megtagad... szövetség... lengyel k... lása és k... Genfi k... foglalkoz... fog eljár... gyeleorszá... gek vala... a Népszö... ellen ogy... saillesi... jelent. E... hogy mi... tesítetté... ló rende... minden... rálás és... lékezetes... many el...

Genf... ség polt... angol de... ausztria... mutatott... melyben... szesitik... násmódl... ra, hogy... nemzeti... — A... sek — n... zsidó k... Ezek a... nyos or... — M... lős min... fajhoz... tartozna... alatt áll... mányt a... kisebbs... szág jó... kedvező...

Genf... ségi tan... nap vet... szági m... lentést... számolt... kultúgy... böző ors... dekében... A jel... szági m... lektuelt...

A zsidókérdés a Népszövetség ülészakán

Lengyelország de facto kibújt a kisebbségi védelem kötelezettsége alól. Anglia delegátusa a németországi és az ausztriai zsidók elnyomatása ellen szólalt fel a Népszövetség politikai bizottságában. A németországi menekültek ügye a Népszövetség előtt

GENF szeptember 28. Genfi diplomáciai körökben hangsúlyozzák, hogy a népszövetségi tanács hatos bizottságának ülése Lengyelország javára döntött el, ami a lengyel kormányának a kisebbségi kérdéshez való viszonyát illeti. A helyzet ma ugyanis a következő: Lengyelország visszavonta ugyan a kisebbségi kötelezettségek általános kiterjesztésére vonatkozó javaslatát, Beck külügyminiszter nyilatkozata azonban, mely szerint Lengyelország felmondja a kisebbségi szerződést de facto érvényben marad, vagyis Lengyelország gyakorlatilag nincs alárendelve a kisebbségi kötelezettségeknek. Lengyelország nemzeti kisebbségeit, köztük hárommillió zsidót, megfosztottak a nemzetközi védelemtől, miután a Népszövetség nem volt képes Becket nyilatkozatának visszavonására bírni.

A Népszövetség tehetetlensége

Bizonyos diplomáciai körök, kik mindenáron meg akarják menteni a Népszövetség presztízsét, hangoztatják ugyan, hogy az európai nagyhatalmak folytatni fogják a tárgyalásokat Lengyelországgal ebben az ügyben és igyekezni fognak olyan kompromiszsumot létrehozni, melynek révén ártalmatlanná tehetik Beck nyilatkozatát. — Ezek a tárgyalások azonban nem kecsegtetnek sok sikerrel. Egyszerűen azért, mert Beck nyilatkozata melyben megtagadja az együttműködést a Népszövetséggel a kisebbségi kérdésben, a lengyel kormányának hosszú megfontolása és kísérlete után következett be.

Genfi diplomáciai körökét élesen foglalkoztatja az a kérdés is, hogyan fog eljárni a Népszövetség, ha a lengyelországi ukrán vagy zsidó kisebbségek valamely tagja panaszt fog emelni a Népszövetségnél a lengyel kormány ellen olyan bánásmóddért, mely a versaillesi békeszerződések megszegését jelenti. Erre a kérdésre azt felelik, hogy miután a Népszövetség nem szentesítette Beck nyilatkozatát, a fennálló rendelkezések és jogszokás szerint minden ilyen panasz ugyanolyan elbírálás és kezelés alá esik, mint az emlékezetes Bernheim-petíció a német kormány ellen.

Az angol delegátus támadása

GENF, szeptember 28. A Népszövetség politikai bizottságában Lord Eden angol delegátus a németországi és az ausztriai zsidókérdést tette szóvá. Rámutatott arra a súlyos bánásmódra, melyben ezen országok zsidóságát részesítik és hangsúlyozza, hogy ez a bánásmód elgyámogatóan is elegendő arra, hogy a Népszövetség védje meg a nemzeti kisebbségek jogait.

— A fennálló kisebbségi szerződések — mondotta Eden — biztosítják a zsidó kisebbségek korrekt védelmét. Ezek a szerződések azonban csak bizonyos országokra vonatkoznak.

— Minden kormány közvetlenül felelős mindazon személyekért, bármilyen fajhoz, nyelvhöz, vagy felekezethez is tartoznak azok, melyek a kormányzata alatt álló területen élnek. Minden kormányt aszerint ítélnék meg, ahogyan kisebbségeiket bánik és valamely ország jóneve összes állampolgárainak kedvező kezelésén alapszik.

A németországi menekültek ügye

GENF, szeptember 28. A népszövetségi tanács második bizottságában tegnap vették tárgyalás alá a németországi menekültek helyzetéről szóló jelentést. Shakespeare angol delegátus számolt be James G. Macdonald menekültügyi főbiztos munkájáról a különböző országokba került menekültek érdekében.

A jelentés szerint 25 ezer németországi menekültet, köztük hétezer intellektuelt a zsidó magán-szervezetek ré-

szesítenek támogatásban. Mintegy egymillió fontot hoztak fel ezek a szervezetek a segélyezés céljaira. A Népszövetség 25 ezer frank kölcsönt bocsátott a menekültügyi főbiztos rendelkezésére. Ezt a kölcsönt vissza is fizették már.

Az angol delegátus elismeréssel adózik a menekültügyi főbiztos munkájának. Hasonló értelemben szólalnak fel Franciaország, Lengyelország, Hollandia, Csehszlovákia, Svédország és Norvégia delegátusai akik annak a reményüknek adnak kifejezést, hogy a magán-szervezetek segélyező munkája a menekültek érdekében nem fog megszűnni.

A saarvidéki zsidók kérdése

GENF, szeptember 28. Mint ismeretes, a Comité des Delegations Juives, a zsidó világtörvényes végrehajtó bizottsága és a Joint Foreign Committee az angol zsidók külügyi bizottsága kérdést intéztek a Népszövetséghez abban az irányban, melyen garanciákat nyújtanak a Saar-vidéken élő zsidók szá-

mára, arra az esetre, ha ezt a területet Németországhoz csatolnák. A Zsidó Távirati Iroda értesülése szerint, ezek a kérdések, valamint a francia kormány Aide-mémoirejében felvetett kérdések csak novemberben kerülnek meg tárgyalásra a Népszövetség tanácsában, amikor rendkívüli ülészakot hívnak össze, mely kizárólag a Saar-vidékkel kapcsolatos kérdésekkel fog foglalkozni. Az ITA tudni véli, hogy ezen idő alatt Aloisi báró olasz delegátus, a Saar-bizottság elnöke, közvetlen tárgyalásokat fog kezdeni a német kormánnyal ezekben a kérdésekben, hogy a német kormány hozzájárulását megnyerje a szükséges garanciákhoz. Csak abban az esetben fog a tanács a német kormány akaratát ellenére határozni, ha a német kormány megtagadná hozzájárulását. Ebben az esetben a tanács e határozattól tenné függővé a Saar-vidéknek esetleges visszacsatolását is Németországhoz, feltéve, ha a népszövetség egyáltalán Németországra döntene.

„A regáti és erdélyi románok között dúló harc miatt távozom hivatalomból” — mondja Botez kolozsvári alpolgármester

Lepadatu miniszter nem akar tudni az alpolgármester távozásának okáról

CLUJ-KOLOZSVÁR, szeptember 28. Csak néhány hete annak, hogy Kolozsvár egyik alpolgármesterét, dr. Nistor Virgilt egyik napról a másikra belügyminiszteri rendeletre elbocsátották állásából és már is új szenczácija van a városházának. Ezúttal arról van szó, hogy a város másik alpolgármestere, Botez ezredes is el kell hagyja hivatalát és dr. Buzea, valamint dr. Pop lesznek az új alpolgármesterek.

Megkérdeztük Botez ezredest, hogy mi az oka távozásának, a következőket mondotta.

— Nem tudom, hogy valójában miért kell távozzom — hangzott a válasz. Egyelőre még nem is kaptam utasítást arra, hogy október elsején át kell adnom hivatalomat. Annyit azonban mondhatok, hogy az én véleményem szerint ellenséges kezek mozdulnak meg, akik úgy Kolozsváron mint Bukarestben már régen dolgoznak ellenem. Hogy kik ezek, azt egyelőre nem mondhatom meg.

— Mióta alpolgármesteri hivatalomat elfoglaltam, minden erőmmel munkám rendes teljesítésén voltam. Reggeltől késő estig dolgoztam és ennek ellenére nem voltak megelégedve velem. Először bűnvádi feljelentést adtak be ellenem, azon a címen, hogy nem becsületes uton szereztem a házamat. Holott a feleségem gyűjtötte apránként azt a pénzt, amiből a házunkat megépítettük. Szegény feleségemet tönkre tette ez a házja. Idegei felmondották a szolgálatot és vasárnap óta az ideggyógyászati klinikán ápolják.

Tizenkét golyó és a fizettség

— Első pillanattól kezdve szálka voltam soknak a szememben, akik egyre azt hangoztatták, hogy regáti létemre mit keresek egy erdélyi város alpolgármesteri székében.

— Az egész ügy nem egyéb, mint a regáti és erdélyi románok között dúló harcnak egyik változata. Ha mindazokat az erdélyi románokat visszaküldnék, akik a regátban viselnek hivatalokat, azt hiszem sok ember maradna kenyér nélkül.

— Nem vagyok már fiatal ember. Mindaddig becsülettel szolgáltam hazámat. Tizenhárom golyó ment keresztül testemen és most így fizetnek nekem. Ha el kell távozzom az alpolgármesteri székből, nem fogok nagy zajjal elmenni. Annyit azonban megmondhatok, hogy szerzek magamnak elégtételt illetékes helyen fogom elmondani azt, hogy mit árt az országnak ez a sok egyenetlenkedés, ami itt dúl. Elő fogom terjeszteni, hogy mi mindent köszönhet nekem a város lakossága mióta alpolgármester vagyok. Még a magyar világban sem volt olyan szép a város parkirozása, mint amitóta én irányítottam ezeket a munkálatokat.

Dregan polgármester és Lepadatu miniszter semmit sem tudnak

Az alpolgármester távozásával kapcsolatban Dregan polgármester semmi közlekedést nem hajlandó mondani. Csak annyit válaszolt, hogy a városi tanács kicserélődik a közeljövőben.

— A lapok ugylátszik többet tudnak mindezekről, mint én — mondja Dregan polgármester. Azt is irták, hogy én is távozzom a polgármesteri hivatalból és Candra professzor ur foglalja el helyemet. Én erről semmit nem tudok. Hogy a két új alpolgármester mikor foglalja el hivatalát, szintén nem tudom.

A két elbocsátott alpolgármester egyébként külön-külön Lepadatu erdélyi minisztertől vár elégtételt a sérelmeire. Hogy mikor és milyen körülmények között nyújt majd elégtételt az erdélyi miniszter, azt nem lehet tudni.

Botez ezredes távozásának körülményeiről Lepadatu erdélyi minisztert is megkérdeztük, aki azonban lakonikus választ adott:

— Semmit nem tudok arról, hogy Botez ezredes ur miért hagyja el hivatalát.

Ugy látszik, senki sem tudja, vagy jobban mondva senkisem akarja tudni az alpolgármesterek távozásának igaz okát.

KOVINÓ, szeptember 28. S. Lozoraitis litván külügyminiszter kihallgatáson fogadta dr. Nachum Goldman, a Comité des Delegations Juives elnökét és Neville Laskit, a Jewish Board of Deputies elnökét, akikkel hosszas megbeszélést folytatott a népszövetségi ülészakokkal kapcsolatos zsidó problémáról.

A litván külügyminiszter a kisebbségi kérdéssel kapcsolatosan kijelentette, hogy kormánya volt az első, mely évekkel ezelőtt felvetette a kisebbségvédelem általánosításának kérdését, de egy pillanatig sem gondolt arra, hogy a fennálló kötelezettségeket a kisebbségek védelmére vonatkozólag ne respektálják. A külügyminiszter hangsúlyozta a két zsidó vezető férfi előtt, hogy a litván nép nem antiszemita és a kormány energikusan küzd minden olyan antiszemita tendencia ellen, melyet külföldről hoznak be Litvániába.

Azok a törvények, melyeknek látszólag antiszemita színezetük van — mondotta a külügyminiszter — mint például a kézművesek vizsgáztatása, mely oly nagy nyugtalanságot váltott ki a zsidó közvéleményben, azt a célt szolgálja, hogy a kézművesek professzionális kiképzését fokozzák és semmiesetre sem irányul valamely kisebbség ellen. A törvény intézkedéseit egyforma erővel érvényesítik minden kézművessel szemben, származásra való tekintet nélkül.

A Haggibbor műsoros estje

CLUJ-KOLOZSVÁR, szeptember 28. (Az Új Kelet tud.) Azok a sikerek, melyek az elmúlt évek folyamán a kolozsvári zsidó sportegyesület rendezvényeit úgy erkölcsi, mint anyagi szempontból kísérték, arra indítja az egyesület vigalmi bizottságát, hogy ezidén is tegye lehetővé a zsidó fiataloknak, hogy egy műsoros est keretében kiszórakozza magát és táncszendélyének is zavartalanul áldozhasson.

Az idei műsoros est azonban látványosabb és szórakoztató számokban jóval felül fogja múlni az eddigi rendezvényeket. A rendezőség most fáradozik a program összeállításán, mely a terv szerint bármely világvárosi kabaré műsorával felvehető majd a versenyt. A végleges műsor még nincs összeállítva, azonban az eddigiek szerint a szenczációnak ígérkezik.

A műsoron kívül értékes tárgyakat magábanfoglaló tombola, szépségverseny és táncverseny fogja az est éjszakáját. A zenét kitűnő összeállítású jazz szolgáltatója. A Haggibbor idei műsoros estje október 13-án, szombaton este 9 órai kezdettel lesz az új iparkamara dísztermében.

Az Economia Rt. sorsjegye nyerte meg az Oszdtálysorsjáték milliós nyereményét

CLUJ-KOLOZSVÁR, szeptember 28. Szeptember 26-án húzták ki az állami osztálysorsjáték milliós nyereményét. Mint ismeretes, a milliós nyereményt a 71.292. számú sorsjegy nyerte meg. **Említésre méltó, hogy a szerencsés számot a kolozsvári Economia Rt. adta el.** Nyolcan vették meg a szerencsés számot, négy vidéki és négy kolozsvári vevő, akik szerencsés megérzéssel éppen az Economiahoz fordultak, amikor ki akarták próbálni szerencséjüket. Az Economianak ugyanis ez nem az első szerencsés sorsjegye. Most már másodsorú nyereménnyel az Economiatól vásárolt sorsjegy.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

M. E. Oradea. Nincs tudomásunk hasonló intézmény létezéséről.
R. P. Sălard. Több kolozsvári zsidó fűszerüzletben kapható, céget azonban elvből nem ajánlhatunk.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

János vitéz Kalotaszegen

— A kolozsvári Magyar Színház szezonnyitó előadása —

Nagy lelkes várakozás előzte meg a Magyar Színház esztendő esti előadását, Kádár Imrétől, aki „Az ember tragédiáját” új élménnyé tudta formálni a ma ember számára, ezáltal is művészi eszét várta: hogyan fogja átvarázsolni az alföldi magyar regét erdélyi mesévé. Vajon aki a drámai momentumok racionális, ujszerű alkalmazásával olyan közvetlen tudta tenni a napi gondjait, merült emberek számára Madách Imre fenn szárnyaló és mélységeiben járó eszméiséget, vajon ez a rendezői invenció képes lesz-e arra, hogy a gépész és számokhoz szokott embert beinvitálja a népmese csillogos-virágos kertjébe?

A pötszékés ház spontán tapsa, sok kihívása, lelkes üdvözlése tökéletesen igazolta az igazgató-rendezőnek nemcsak kiadhatatlan színpadi teremtő képességét. Megint láttuk, mennyire igaz lírikus, aki a mese szívárványhangulatai mellé megrezgette a szívek hurjait.

Közel hozta az erdélyi szívekhez a Petőfi költeményéből kiaknázott Bakonyi-Kacsóh operettet és elragadó erdélyi zenés mesejátékot alkotott belőle, Kalotaszegi színekbe plántálta a naiv népmesét, a színpad (Kóos Károly tehetséges tervei és Kudelász Károly lelkiismeretes munkája) e sajátosság magyar népfaj pompáját, izét és izlését árasztotta. A kalotaszegiek színei, a nép a maga parádés valóságában, a paraszti tánc, a kedves, hangulatos finom előjáték (Dzsida Jenő műve) az együttes kipihentsége és ütemes játékkedve — mindez és az operett két új erőssége: Solyosán Magda és Hientz Helly a maguk fiatalos ragyogásában valóságosan boldog dobbereteket keltettek a közönségben, amely a játék nagyhatású nyitányait ujjongó ovációval fogadta. A színház büszke lehet erre az előadásra és biztatást meríthet belőle.

Solyosán Magda a János vitéz címszerepében jelent meg először a kolozsvári közönség előtt. A juhászgúnya fölött gyönyörű bronzhajú fej találja szembe magát a közönséggel, könnyed tartás, pompás, kisportolt alak, Perceekig nem esendülhetett fel a hangja a sok tapstól. A szép aradi leány pillanatok alatt kontaktusban volt a kolozsváriakkal. Hangja ha nem is nagyterjedelmű, de nagyon kellemes, iskolázott és biztos. Benne vibrál a meseszíriesség melege. Játéka nem raffiniált, de friss, természetes, életet árasztó.

Hientz Helly más típus, erőteljesebb, merészebb, patetikusabb. Már érezhető játéka és bársnyos, kellemes énekén, hogy nagy színpadi feladatokat könnyedén fog megoklani. A kolozsvári szöke szépség a királykisasszony méltóságában brillírozott és a forró sikerben osztozott a primadonnával.

Tuskát közvetlen bájjal játszotta Stefanidesz Il, aki hangban és játékában megizmosodva mutatkozott. Tompa Pufi az első felvonásban nemcsak ösztönös, jó humorával tetszett, hanem kellemes baritonjával is. Szépen játszott és kitünően énekel Ditrói Béla mint strázsamester. Miklósi Margit boszorkánya, Tompa Béla mókás francia királya sok derűt árasztott. A balett és a falusiak táncra rendkívül fokozta a tökéletes mese-hangulatot Fülöp Sándornak, aki a táncokat betanította szintén köszönet jár. Tóth Elek, Benes Ilona és Fényes Alice az előjátékban voltak kitünők. A táncok betanításában sok szívet produkált Tebán operai táneművész is, János vitéz beszédtemája a városnak, általában hosszú életet jósolnak neki a Magyar Színház színpadán. (sz. i.)

Ugy érezzük, hogy Rosescu kolozsvári tüzoltóparancsnoknak szerkesztőségünkhez juttatott kérése is ebbe a rovatba kívánkozik. A tüzoltóság ugyanis nincs megelégedve a tegnapi premierrel és a lapok utján nagyobb figyelemre kéri a színházat látogató közönséget. A közönség ugyanis a tüzoltószemélyzet minden kérelmére ellenére sem volt hajlandó respektálni a tüzrendészeti szabályokat és különösen a nők dohányoztak minden ti-

laiom ellenére a színház helyiségeiben, holott ez a tüzveszély elkerülése érdekében kizárólag az ajtók között és a büffében van megengedve. A tüzoltóparancsnok ennek az elsőrendűen fontos biztonsági intézkedésnek a respektálását kéri.

A magunk részéről a színházbarát közönség figyelmébe ajánljuk ezt a rendelkezést. Rosescu, európai modoru ur, a tüzoltólegénység nyugati színvonalon mozog és ez az oka annak, hogy a tüzoltóság ezt az udvarias formáját választotta a közönség figyelmézetésének. A színház tüzbiztonsága közérdek.

A tüzbiztonság elleni kihágókra büntetés vár, ne kényszerítsük a tüzoltókat arra, hogy erőyes eszközökhöz legyenek kénytelenek nyulni. (—)

János vitéz

Csüörtökön reggel a jegyváltó közönséget „minden jegy elkelt” tábla fogadta. Százak és százak mentek el jegy nélkül úgy a nappali, mint az esti pénztártól, olyan nagy érdeklődés nyilvánult meg a János vitéz előadása iránt, amely egyben az operett-együttes bemutatkozása is volt. Ez a bemutatkozás döntő sikerű volt. Vég nélküli tapsorkán! Minden felvonás után vasfüggöny kihívás! Előadás közben nyitászini tapok. Szünetekben meghozták a pénztárakat a pénteki, szombati, vasárnapi két előadás és hétfői előadás jegyeiért. Ezek mind bizonyítékai annak, hogy aki a János vitézt meg akarja nézni idejekorán kell hogy jegy-rő gondoskodjék.

Kis lord

Hosszu évek óta nem volt olyan finom és bájos gyermekdarab a színház műsorán, mint a szombaton délután 4 órakor olesó helyarákkal színpadra kerülő Kis lord. Ennek a romantikus, zenés, táncos gyermekdarabnak a felnőttekre is éppen úgy megvan a varázsa, mint a kicsinyekre. A Kis lord címszerepét Fényes Alice játssza. A Kis lord előadására a legdrágább jegy mindössze 23 lejbe kerül, minden illetékekkel együtt.

Csipetke

A múlt szezon legnagyobb sikerű operettjét újítja fel a színház vasárnap d. u. 3 órakor olesók helyarákkal. A címszerepét ez alkalommal is Stefanidesz Il játssza, a többi szerepeket pedig: Benes Ilona, Hegyi Lili, Kóos Dodó, Kovács György, Tompa Béla, Tompa Sándor, Tóth Elek, Hetényi Elemér, stb. játsszák.

Megjelent!
Megjelent!

A zsidókérdés kézikönyve

Az első, magyar nyelven megjelent átfogó mű, amely a zsidó kérdés és a cionista mozgalom összes alapvető problémáit enciklopedikus alaposággal ismerteti és megvilágítja. Nélkülözhetetlen utmutató a zsidó nép, a cionista mozgalom és Palesztina történelmi fejlődésének ismertetésénél.

Tartalomjegyzék:

A zsidókérdés alapvonalai. A zsidó nép vázlatos története. A zsidó társadalomgazdasági története. A zsidó nép szociológiája. Az antiszemitizmus (fogalma, oka, történelmi fejlődése). Az asszimiláció. A cionista ideológia. A cionista mozgalom története. A cionista világszervezet. A cionista szervezet intézményei. A cionista pártok (Mizrachi, revizionisták, radikálisok, klai, a Dolgozó Zsidó Palesztina). A Jewish Agency. Palesztina földrajza, Palesztina befogadóképessége. Angol imperializmus — zsidó országépítés. Az arabkérdés. A palesztinai zsidó kolonizáció. Palesztina fejlődésének statisztikája. A palesztinai zsidó munkásmozgalom.

A héber nyelv a zsidó megújulásban. Cionista portrék (Hess, Pinsker, Herzl, Achad Haam, Max Nordau, Chajim Weizmann, Martin Buber stb.)

Ára 100 lej

Az Aviva Barisszia kiadása

Megrendelhető utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése ellenében az Uj Kelet könyvszálánál.

A színház második premierje Gárdonyi Géza színművének színpadi változata: Az öreg tekintetes. Premier kedden este fél kilenc órakor. Ebben a kedves, bájos, magyaros levegőjű finom v. gjátékban mutatkozik be Kolozsvár közönségének Harmath Jolán, a színház ujonnan szerződtetett tagja.

HETI MŰSOR:

Szombat d. u. 4: A kis lord. (Vigjáték az ifjuság és a gyermekek számára, táncokkal, és zenével. A legdrágább hely repülőbilyeggel együtt 23 lej.)

Szomba este 9: János vitéz. (Éppugy mint a premieren.)

Vasárnap d. u. 3: Csipetke. (Operett, repríz részben új szereposztásban. A legdrágább hely 23 lej minden illetékekkel együtt.)

Vasárnap d. u. 6: János vitéz. (Éppugy mint a premieren.)

Vasárnap este 9: János vitéz. (Éppugy mint a premieren.)

Hétfő este fél 9-kor: János vitéz. (Éppugy mint a premieren.)

Kedd este fél 9: Az öreg tekintetes. (Gárdonyi Géza színművének színpadi változata. Premierbérlet: 2. szám. Harmath Jolán bemutatkozása.)

Szerda este fél 9: Az öreg tekintetes.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, szombaton két világsláger egy helyért. Földszint 20, balkon 15 lej. I. Tavaszi szerelem. Fősz.: Elissa Landy és Henry King. II. Csókra vár az asszony. Fősz.: Gustav Fröhlich, Jarmila Novotna. A legragyogóbb operettsláger.

ÉPÍTŐMUNKÁS-MOZGÓ MŰSORA:

Szombaton fél 8 és 9 órakor, vasárnap 3, 6 és 9kor kettős műsor. Két szenzáció: I. Az álarcos bíró. Cowboy-dráma. Fősz.: Georg O'Brien és Conchita Montenegro. II. Asszony-háború vagy a két kardos menyecske. Szellems vigjáték az amazonok korából. Fősz.: Elissa Landi.

Az Athenaeum 60 lejes regényének legújabb kötete: Priestley: „A nap hőse”. A háboru utáni angol irodalom legnépszerűbb írója a szerző s legmulatságosabb, legelevenebb, legmaibb alkotása ez a regény, a botcsinálta hős és a szépségkirálynő regénye. Sikere lesz, kell hogy sikere legyen! Kapható az Uj Kelet könyvszálájában az ösvezet és portóköltőség (10 lej) előzetes beküldése mellett.

Pályázati hirdetés

A cluji Kishiteibank és Takarékpénztár Rt. igazgatósága a folyó hó 27-én hozott határozata értelmében ezen nel pályázatot hirdet az intézetnél üresedésben lévő ügyései állás betöltésére. Felhívtnak mindazon kifogástalan, erkölcsös, zsidó multtal rendelkező és joggyakorlatot folytató cluji ügyvédek, kik ezen állás elnyerni óhajtnak, hogy írásbeli kérvényüket az intézet igazgatóságához, Cluj, Str. Regina Maria No. 11. címezve, legkésőbb folyó év október 4-i délután 6 óráig, annál is inkább adják be, mivel az ezen időpon ton túl beérkezett ajánlatokat az igazgatóság figyelembe nem veszi.

A munkadíj és az esetleges dotáció megállapításánál a Joint által adott szabályok mérvadóak.

Cluj, 1934 szeptember 28.
Kishiteibank és Takarékpénztár Rt. Igazgatósága.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Fűzők? Melltartók? legelőnyösebben Garmid Szalonban Str. Neculcea 2. Renner-palota.

Fiatál papirkereskedőség, perfekt román nyelvtudással, alkalmazást nyerhet buccurist fióküzletünkben. Írásbeli ajánlatok Bernát papirkereskedés főtéri üzletébe kéretnek.

Modern függöny, ágyterítők legolcsóbban kereszülnek Weissmann hímszalon Reg. Ferdinand 3.

Uricsalád elvállal teljes elátásra egy vagy két diákányt vagy fiut, fürdőszobahasználatat. Cim: Str. Dragalina No 19.

FIGYELEM!
Bécsi mintára berendezett új ארטה כשר szalámi és füstöltárugyarái létesítettem az orth.rabbinátus felügyelete alatt.
FISCHER GABRIEL
ORADEA, Piata Mihai Viteazul 2. szám. Egy próbarendelés meggyőzi Önt, hogy gyártmányaim egyenranguk a híres bécsi füstöltárúkkal.

Megfelelő garanciával raktárnoki állást keresek, Str. Fericei 27/a.

Suche zu 3 Kindern junges deutsches Mädchen Jüdin, welches auch in leichten Hausarbeiten behilflich ist. Offerte nebst Angabe der Ansprüche An Armin Gutmann Turda.

Középkori zsidó nő, a háztartás minden ágában jártas, házvezetőnői állást vállal. Vidékre is elmegy. Megkeresések „Rituális háztartás” jellegre a kiadóra kéreknek.

Gyárépítésre alkalmas üres telket keresek. Ajánlatokat Rudolf Mossehoz „Vasuton tul” jellegre kérem.

Pjaninót keresek bérbe. Cim a kiadóban.

1-2 diákányt fürdőszobás lakást kaphat, esetleg teljes ellátással Josepovicsnál, C. Decebal 13.

A legízletesebb vegetárius ételek a Schwartz Ignacné vezetése alatt álló „Familia” kóser vegetárius étteremben kaphatók. Cluj, Str. Memorandului 10. háttul az udvarban. Rendkívül olesó árak. Előnyös abonamafeltételek.

HÖLGYEK FIGYELMÉBE! A legdiva, toszabb ruhát, pongyolát és mindenféle alakításokat a legjutányosabban vállalkozás Elekné, Kalvin ucca 7. bal földszint (a ref. kórház mögött).

SZOMBAT
Szeben
bergh-béby
A gyermek
mann ügy
bergh és
tal. Amig
Lingbergh
csak távoz
tatanságát
— (Ango
fedező új
Fundandb
angol közé
A felfedező
gyerekekne
Moszkvakez
ven elől
előttmegy
landjmes
fu 19, a
landba érke
oszlott az
dultak a k
Az eredeim
mult. Az is
tettek. U
ismeretelm
expedició
csak hegy
angol gye
jesen tane
— Törre
dsági ak
este 9 ora
sefonon a
mentővő
Cosbu uc
nehány pe
szjura ah
szurt sziv
gazdasági
töcsában
társa, aki
a mentő
előbb érke
töcsában
már csak
és hogy a
a sziv jo
öngyilkos
hátra. A
másikat a
hogy ne
levelében
rom. A
oka”. Az
mert az e
gyilkossá
a traktu
rejtélyes
— Ha
get, bély
lást, sz
érez, az
József k
a belek
választás
életi é
— ME
FELHÖ
temnek
a felhök
ságos ke
A felhök
tások er
hogy egy
karcoló
minél tö
rint egy
4.22 szá
6.44 szá
8.5 szá
a egy G
betvenö
csak 10
százalék
kot és
jövdele
Ponhó
sabb tel
colókat
A hald
(A hene
eszmény
vedéseir
örökké
a vérbe
mutat r
elsőpré
tos rejt
állításu
den k
lunkban

HIREK

Szembesítés után is tagad a Lindbergh-bébi alrablóját. Newyorkból jelentik: A gyermekrablással gyanúsított Hauptmann ügyében ma kihallgatták Lindberghet és szembesítették a gyanúsítottal. Amíg Hauptmann szemben állott Lindbergh-gel, nem volt szóra bírható csak távozása után hajtogatta ismét ártatlanságát.

(Angol iskolásfiúk nagyszerű felfedező útja Uj-Fundlandban.) Az Uj-Fundlandban most felfedezett tavakat angol középiskolákról fogják elnevezni. A felfedezéseket ugyanis angol iskolásoknak köszönheti a brit birodalom. Most érkezett vissza Angliába az az ötven iskolásfiú, aki néhány hónappal ezelőtt nagy felfedező útra indult Uj-Fundland ismeretlen vidékeire. A legdösebb fiú 19, a legfiatalabb 16 éves. Uj-Fundlandba érkezése után több csoportra osztott az expedíció. Tíz csoportban indultak a különböző vidékek átkutatására. Az eredmény minden várakozást felülmúlt. Az iskolásfiúk egész sor felfedezést tettek Uj-Fundlandról való földrajzi ismereteink lényegesen megváltoznak az expedíció munkája következtében. Nemcsak hegyeket és tavakat fedeztek fel az angol gyerekek, hanem egy új eddig teljesen ismeretlen madárfajta is.

Törrrel szivesszúrta magát egy gazdasági akadémiai hallgató. Csütörtök este 9 órakor felindult hang hívta a telefonon a mentőket és sürgetően kérte a mentő orvost, hogy azonnal jöjjenek ki a Cosbuc uca 12. számú házba. A mentők néhány perc múlva megérkeztek a helyszínre, ahol az egyik lakásban törral át szúrta szívével találták Brada Ilie 19 éves gazdasági akadémiai növendékét. A vértócsában fekvő diák mellett állt lakótársa, aki kétségbeesett hangon tudatta a mentőorvossal, hogy néhány perccel előbb érkezett a lakásba, ahol már vértócsában találta barátját. A mentőorvos már csak a beállott halat állapította meg és hogy a tör a bordák között behalva a szív jobb kamráját sértette meg. Az öngyilkos diák két bucsulevelet hagyott hátra. Az egyiket apjához címezte, a másikat az ügyésznek, amelyben kérte, hogy ne boncolják fel. Az apjához írt leveleiben mindössze annyit ír, "nem akarom, hogy megtudják öngyilkosságom okát". Az ügyesség vizsgálatot indított, mert az a gyanu merült fel, hogy az öngyilkosság körülménye kapcsolatban van a tragikusan elhalt Constantinescu diák rejtélyes ügyével.

Ha fáj a feje és szédül, ha felséget, bélizmagmat, gyomorégést, vértócsát, szorongatást vagy szivdobogást érez, igyék minél előbb valódi „Ferece József” keserűvizet, mert ez a gyomor és a belek működését előmozdítja, az epeki-választást fokozza, az anyagcserét megélénkíti és a vérkeringést felrészíti.

MENNYIT JÖVEDELMEZ A FELHŐKARCOLÓ. A newyorki egyetemnek van egy katedrája, amelyről a felhőkarcolók tervezésének és gazdaságos kezelésének művészetét tanítják. A felhőkarcoló-professzor hosszú kutatások eredményeképpen rájött arra, hogy egy bizonyos határon túl a felhőkarcoló annál kevesebbet jövedelmez, minél több emelete van. Számításai szerint egy nyolcemeletes ház jövedelme 4,22 százalék, egy tizenötemeletesé 6,44 százalék, egy harmincemeletesé 8,5 százaléka, egy ötvenemeletesé 9,87 s egy 65 emeletesé 10,25 százalék. A hetvenötemeletes ház azonban már csak 10 százalékos, a százemeletes 7,01 százalékos, a 120 emeletes 2,95 százalékos és a 130 emeletes 0,02 százalékos jövedelmez, vagyis gyakorlati szempontból semmi sem. A legajánlatosabb tehát 60-70 emeletes felhőkarcolókat építtetni.

A halott szerető. Bibó Lajos új regénye (Atheneum kiadás) az önző férfi és egy eszményi nőalak életén, tévedésén, szenvedésén és megigazulásán keresztül az örökkévaló szeretőnek állít emléket és a vérbeli alkotó könyörtelen realitásával mutat rá az emberi lélek és a mindent elsöpörően szenvedélyes szerelem csodálatos rejtelmére. A díszes és előkelő kiállítású könyv ára 78 lej. Kapható minden könyvkereskedésben, kiadóhivatalunkban vagy ahol nincs, Lepageknál Cluj.

Németország elzárja határait az amerikai áru elől? Newyorkból jelentik: A Newyork Herald értesülései szerint Németország el akarja zárni az amerikai áruk elől a német piacon való értékesítés lehetőségét mindaddig, amíg garanciákat nem kap arra, hogy az Egyesült Államokba irányuló németországi áruk vitel lényegesen emelkedni fog. A jelenlegi helyzetet a németek tarthatatlannak minősítik, mert Németországnak nem áll módjában kétszer annyi értéket átvennie, mint amennyit eladnia sikerül.

Achmed Zogu meglátogatja Kemálit. Ankarából jelentik: Október folyamán a török fővárosba várják Achmed Zogu albán királyt. Valószínűnek tartják, hogy a látogatás alkalmával újlag meg fogják kísérelni Albánia csatlakoztatását a Balkán-egyezményhez.

Hlinka András 70 éves. Prágából jelentik: Hlinka Andrást, a tót néppárt vezérét 70.ik születésnapja alkalmából a cseh sajtó azon orgánumaiban üdvözik, amelyek egyébként éles elvi harcokat folytattak le Hlinka politikájával szemben.

Rintelen még mindig nem tudják kihallgatni. Berlinből jelentik: A Lokalanzeiger bécsi értesülései szerint még nem történt döntés arról, hogy Rintelen dr. volt római osztrák követ ellen lefolytassanak-e eljárást s ha igen, milyen formában. A volt követ egészségi állapota még mindig nem kielégítő s ezért egyelőre ki sem hallgatják a juliusi nemzeti szocialista megmozdulásban vállalt szerepéről.

ÉPÍTŐMUNKÁS MOZGÓ
Str. Vasi 7 Telefon: 171
Dupla mősor! Egy helyért!
Szombaton fél 8 és 9. vasárnap 3, 6 és 9. hétfőn fél 8 és 9. kedden fél 5 és fél 7. szerdán fél 8 és 9 órakor:
I.
Álarcos bíró
cowboydráma.
Főszerepben: GEORGE O'BRIEN.
II.
ASSZONYHÁBORU
Ehessa Landival a főszerepben
Helyárak: 10 és 12+3 lej.

A HOROGKÉRESZT KÖZELEDIK A KERESZTHEZ. Bernből jelentik: A lapok szerint jelek vannak arra, hogy a horogkereszt enyhíteni igyekszik a Vatikánnal szembeni feszült helyzetet. Ugy látszik attól tartanak, hogy a jelenlegi viszony elmérgesítése ronthat Németország saarvidéki kilátásain.

Kimutatás a Marpe Lanefes Egylet 1934. év augusztus havi működéséről. Kiosztott 630 ebéd, 180 liter tej, 8 liter bor. Bevételek: 630 ebéd á 25, 15.750 lej. tagdíjakból 6440, betegek hozzájárulása 615, ebédek megváltása 160, e havi többlet kadás 1700. Összesen 24.665 lej. Kiadások: Kiosztott ebédek értéke 15.750 lej. ételhordásért 2940, igazg. költség, 1600, jutalékokra 1318, konyhai kiadások: főzés és tej 1712, segéyek városi betegeknek 1345. Összesen 24.665 lej. Dr. Rosenfeld Salamonné elnök, Mózes Elek titkár.

A trón hazatér. Nagy ünnepek keretében adta át a gloucesteri herceg Ceylon régi trónját és koronáját a ceyloni kormányknak. A trón és koronát 1815-ben vitték Angliába s azóta a windsori kastélyban őrzik. A trón gyönyörű, aranyozott és drágakövekkel díszített munkája. D'adalkapuk és oltártüzek sora. koptak az uton, amerre a gloucesteri herceg elhagyta a nemzeti kincsekkel.

Bűnvádi eljárás indult egy gyógyszerész ellen, aki éjszakánként telefonon inzultált egy orvosnót. Bukarestből jelentik: Az illovi ügyesség bűnvádi eljárást indított C. Dimitriu bukaresti gyógyszerész ellen, akinek a Cal. Rahovein van a gyógyszerháza. Bebizonyult, hogy több ízben éjjel telefonon felhívta dr. Heiner Relu orvosnót és az éjjeli órákban különböző gúnyszavakkal és inzultusokkal illette. Az orvosnó panaszára a telefonközpont segítségével megállapították a titkos zatos telefonáló kilétét.

Hat-hat havi fogházat kapott két fakereskedő. Bukarestből jelentik: Az illovi törvényszék hathavi fogházra ítélte Fustasu Barbu és Marin fakereskedőket. A két testvér a Plevnei uton levő faraktárakban szennális módszert alkalmazott vevők kijátszására. Mérélet készítettek, amely a vevők legéberebb figyelme mellett is többet mutatott a tényleges súlynál. Rendszerük annyira tökéletes volt, hogy a vevőkkel mértek le a fát, akik így teljes bizalommal viseltettek irántuk. A csalást egyik elboacsajtott alkalmazott feljelentésére derítették ki a hatóságok.

Jugoszláv parlament delegáció érkezik Bukarestbe. Bukarestből jelentik: Hétfőn reggel Bukarestbe érkezik a jugoszláv parlament egy delegációja Sztabulból, ahol az interparlamentaris konferencián vettek részt. A vendégek tiszteletére a kamara és szenátus elnöksége ebédet ad, a kormány pedig estélyt rendez. A delegációt Kumanudi a jugoszláv kamara elnöke vezeti.

Rálőtt nagybátyjára, majd agyonlőtte magát. Bukarestből jelentik: A Bukarest-Greaca országúton egy autóban Oruteanu nevű fiatalember néhány revolverlövést adott le nagybátyjára Constantin Georgescu, aki gyámság alá akarta helyezni őt. Georgescu véresen esett össze, mire Oruteanu, aki holtan hitt, agyonlőtte magát. Georgescut súlyos állapotban szállították kórházba.

Helmann Klára mozgásművészeti iskolájában a tornatanítás szeptember 15-én megkezdődött. Fogyasztó, erősítő és gyógytorna. Mérsékelt árak. Esti kurzus. Str. Călugăreților 1. Erzsébet-fürdő udvarán.

Titulescu a jövő hét elején jön haza. Bukarestből jelentik: Titulescu a jövő hét elejére jelezte érkezését. Vele együtt tér vissza az országba Pavel Radulescu külügyi alminiszter is. Az Univerzális azonban úgy tudja, hogy a külügy miniszter csak október 10-15 között érkezik. Hazaérkezése után azonnal megkezdődik a belgrádi kisanant konferencián résztvevő román delegáció jelentésének áttanulmányozását.

Felmentettek egy tilos gyógyszerki-szolgáltatót vádolt gyógyszerésznagyot. Bukarestből jelentik: A bukaresti 11 hadtest hadbírósa tegnap felmentette Roeder Samy ómagygyógyszerészt, akit azaz vádolták, hogy morfiomot és pantopont adott ki egy civilnek a katonai lerakattól, amelynél szolgálatot teljesített.

Görögország pénzügyi helyzete aggasztó. Párizsból jelentik: Francia pénzügyi körökben a görögországi állampénzügyi helyzetet változatlanul súlyosnak tartják. Az állampapírok árfolyama a leértékelt drachmában is folyton csökkenő tendenciát mutat. A költségvetési kiadásokat mérsékelni helyett tovább kellett emelni. A lértékelt Görögországban nem hozott semmi eredményt. Noha a külföldi hitelezők elégedtek követeléseik 65 százaléka, a költségvetés még most is hányattal dolgozik.

Istentisztelet. A Ferdinand király uti nagytemplomban a Szukoth (Sátoros) ünnep utolsó napjainak imarendje a következő: Vasárnap, szept. 30-án esti ima egy negyed 7 órakor, hétfőn, okt. 1-én reggeli ima fél 8 órakor, muszaf d. e. 10 órakor, mincha d. u. 4 órakor, esti egy negyed 7 órakor. Kedden, okt. 2-án reggeli ima fél 8 órakor, muszaf d. e. 10 órakor kezdődik az istentisztelet. A Szmchas Tórai körmenethez a gyermekek a hűközségtől kapják a zászlókat.

Skarlátbetege van Bukarestnek. Bukarestből jelentik: A fővárosban tegnap 14 skarlátmegbetegedést jelentettek be. A járvány ezek szerint növekvőben van. Az eddigi 322 megbetegedésből 2 százalék a halálozási arányszám.

Eisenstein színpadi rendező lett Moszkvában. Párizsból jelentik: Eisenstein filmrendező színpadi rendező lett Moszkvában. Kijelentései szerint ez nem jelent azt, hogy a filmmel végkép szakított volna.

Sokmillió ember szenved gyomor-bajban. De itt az Igmándi hatása páratlan. Kapható mindenütt!

Távozik a budapesti francia követ. Budapestről jelentik: Gömbös magyar miniszterelnök bucsuebédet adott a távozó De Viennea budapesti francia követ és felesége tiszteletére, amelyen diplomataik és a kormány tagjai feleségeikkel vettek részt.

Berlinben lesz a nemzetközi szállodai kongresszus. Berlinből jelentik: A szállodások nemzetközi kongresszusa Berlinben lesz október 2 és 6 közötti napokon. A kongresszus tanácskozási munkáját befejezése után a résztvevők Frankfurtba utaznak s megtekinthetik a nemzetközi szakácsművészeti kiállítást.

Halálozás. Singer Lázár széki tekintélyes kereskedő szerdán 66 éves korában hirtelen elhunyt. Csütörtökön temették az egész környék részvételével. Elhász Jakab szamosújvári főbíró tartott gyászbeszédet, amelyben kiemelte az elhunyt puritán jellemét és jótékonyágát. Tíz gyermeke és Erdélyszerte kiterjedt rokonság gyászolja.

Sz. Hermann Katica a zongoratanítást úgy kezdők, mint haladók részére újból megkezdte. Str. Marechal Foch 53. földszint.

Eljegyzés. Roth Böskét, Nagyszőlős (Csehszlovákia), eljegyezte Noé Géza Beszterce. (Minden külön értesítés helyett.)

Gyengélkedés idején, különösen ha a rosszullétet szorulás vagy keresztfájás fokozza, az enyhe és igen kellemes természetes „Ferece József” keserűviz min-dig puha, könnyű székürülést és kielégítő emésztést szerez.

A közbíró nem támogathat többé magánvádat. Bukarestből jelentik: A semmitőlsek 11. székfője tegnap fontos elvi határozatot hozott, mely különösen az erdélyi igazságszolgáltatást érdekl. Kimondták, hogy bünyügekben az ügyész nem támogathatja a magánvádat, hanem csak saját vádját. Ha a magánvád fellebbez, a közbíró sem emelhet többé vádat. A semmitőlseki döntés Peia Livia lugosi ügyvéd egyik fellebbezésére hozta a legfőbb bíróság.

Nass Sári tesztképző és mozgásművészeti iskolájában a csoporttanítás úgy a gyerektorna és táncosportokba, valamint a felnőtt és esti tisztviselőcsoportokba és tanteremtőképzőbe okt. 1-én megkezdődik. Beiratkozás d. e. 11-12-ig és délután 5-7-ig str. Neulcea 2. (Korniss u.) Renner palota I. kapu.

A kolozsvári zsidó iparosok agglomerációja javára a Palace kávéház tulajdonosa a kávéház helyiségében (Str. Juliu Maniu) f. évi október hó 2-án, kedd este 9 órai kezdettel nagy műsoros tánc estélyt rendez. Kéretik Cluj város társadalmja, hogy eme az emberbaráti szertet szolgálatában álló intézmény rendezvényén minél nagyobb számban megjelenni szíveskedjék.

Pályázati Hirdetmény.

A cluji Sebestény Dávid és neje Zsidó Közkórház vezetősége pályázatot hirdet egy önálló műtösmadámi állásra. Pályázatok bizonyítványokkal felszerelve, fizetési igény megjelölésével f. évi október hó 15-ig adandók be a kórház igazgatóságához.

Sebestény Dávid és neje Zsidó Közkórház Cluj, Str. Jasiilor 16.

Pharos könyvek

Megjelenik szeptember 1-én az első kötet:

Zsidó Miniatűrök

cimen. A legkitűnőbb modern zsidó elbeszélők remekei.

A Pharos könyvek legközelebbi kötete

LIGETI SÁNDOR regénye:

A Bűvös erszény

Megjelenik október 1-én.

A Pharos könyveket kizárólag előfizetők kaphatják, havonta egy-egy kötetet. Előfizetések: Negyedévre 250 lej, félévre 500 lej, az Uj Kelet könyvosztályába küldendők: Cluj, Str. Baron L. Pop 10, a Pharos Zsidó Könyvtáradóvaltalat részére.

UJ KELET Legújabb hírek

Ausztria függetlenségének újabb biztosításával véget ért a népszövetségi ülészek

A francia sajtó szerint nagyon kevés eredményt ért el a Népszövetség
Novemberben a saarvidéki kérdés tanulmányozására rendkívüli ülészeket hívnak egybe

Genf, szeptember 28. Bár az osztrák függetlenség kérdésében indult tárgyalások az első napokban leküzdhetetlennek látszó nehézségekbe ütköztek, mára mégis megtörtént az előzetes megegyezés a hatalmak között. A hosszas tanácskozások ha nem is precizították az egyes hatalmaknak Ausztria függetlenségének megóvása esetén járó szerepet, elvben foglaltak állást az osztrák függetlenség és területi integritás fenntartása mellett. A tárgyalásokat Barthou, Eden és Aloisi folytatták és esütörtökön éjjel a következő okmányt írták alá:

„Az osztrák helyzet újabb át tanulmányozása után Franciaország, Anglia és Olaszország képviselői kormányaik nevében arra a megegyezésre jutottak, hogy megerősítik az 1934 február 17-i deklarációt, mely szükségesnek tartja az érvényben lévő egyezmények értelmében Ausztria függetlenségének és integritásának fenntartását, és a deklaráció fogja továbbra is vezetni a három nagyhatalom közös politikáját.

Népszövetségi körökben a jelen körülmények között rendkívüli jelentőségűnek tartják a nyilatkozatot és jó jelnek tekintik Barthou római utjához. A bécsi Reichpost szerint az osztrák kormány nem kérte a hatalmakat a függetlenség újabb biztosítására. A hatalmak a maguk kezdeményezéséből cselekedtek, amikor megismételték a februári proklamációt. Ausztria a jövőben is megtesz mindent, hogy saját eszközeivel megvédje függetlenségét. A függetlenség az osztrák nép túlnyomó többségének akarata, mert a nép egészséges ösztöne és hazafias hűsége a független Ausztriát akarja.

A proklamációval kapcsolatban a német félhivatalos hírszolgálati iroda is is tájékoztatást adott ki, mely megállapítja, hogy az osztrák függetlenséget német részről a jövőben sem fogja veszély érni. A függetlenséget garantáló nyilatkozat aláírása után Barthou Titulescunak, mint a kisanant genfi kirendeltsége elnökeinek hivatalosan tudomására hozta az aláírás tényét. Barthou ezután elutazott Genfből.

A fenti aktussal egyébként a Népszövetség ezidei ülészaka véget ért. Megtartotta utolsó ülését a népszövetségi tanács is, amelyen meghallgatták a saarvidéki hármass bizottság rövid jelentését, ami Aloisi báró olasz fődélegátus bizottsági elnök terjesztett be. Aloisi bejelentette, hogy a bizottság még tárgyalni készül a francia és a német kormányokkal, valamint a saarvidéki kormányzó bizottsággal és szakértők meghallgatása után fogja a legközelebbi tanács ülészekon előterjeszteni a részletes jelentést. Barthou megindokolta a francia kormány a Saar-vidék kérdésében a Népszövetséghez intézett emlékiratát, majd Eden angol fődélegátus rövid beszédet mondott. Elhatározták, hogy a népszövetségi tanácsot november közepére rendkívüli ülés szakra hívják össze, amelyen kizárólag a Saar-népszavazás előkészítésének ügyét, a bizottság részletes jelentését és a francia emlékiratot fogják megvitatni.

A tanács ülése után Sandler svéd kül-

Kiadó

nagyobb üzlethelyiség egészben, vagy részben a Str. Universitáti 3. szám alatt (Szász Ödön-féle posztóüzlet.)

Kiadó

ugyanott a Select mozgó alatti világos szuterén helyiség.

ügyminiszter, a közgyűlés elnöke, záróbeszédében összefoglalta az ülészek eseményeit és az elért eredményeket. Barthou, Beck és Litvinov elutaztak Genfből.

A párizsi sajtó annak a véleményének ad kifejezést, hogy a népszövetségi közgyűlési ülészek nem sok érdemleges munkát végeztek. A Journal de Geneve, a Népszövetséghez közelálló lap, részletes cikkben ismerteti a tanácsülés tárgyalásait és többek között azt is megállapítja, hogy a keleti Locarnoval kapcsolatos elutasító lengyel válasz a Franciaország és a szovjet között történt közeledésnek tulajdonítható.

Párizs, szeptember 28. Az Echo de Pa-

Hatszáz lengyel bányászt kiutasítottak Franciaországból

Németországot éltették a kiutasított bányászok

Párizs, szeptember 28. Az északfranciaországi bányavidékről tovább folyik a lengyel származású bányászok elűvöltésére és kiutasítására. Ma újabb hatszáz lengyel bányász tettek vonatra és indultak utnak Lengyelország felé. A pályaudva-

ris az osztrák függetlenség ügyében kiadott új három hatalmi proklamációval kapcsolatban megállapítja, hogy a februári proklamáció megismétlése ellenére továbbra is fennáll az Ausztria miatti közép-európai viszály lehetősége és annak a veszélye is, hogy horogkeresztesek jutnak Ausztriába uralomra s ők mondják ki a Németországhoz való csatlakozást. A lap a genfi újabb proklamációt szűke megállapodásnak tekinti, melynél többet az adott esetben a kormányférfiak nem tudnak elérni.

A Daily Telegraph leszögzí, hogy Barthou Genfben kudarcot vallott. Nem tudta össz-egyeztetni Ausztria kérdésében az olasz és a kisanant politikát.

Novemberben hosszabblejárati szerződést köt Románia Magyarországgal

Bucuresti-Bukarest, szeptember 28. Az ár- és kereskedelmi minisztérium a következő hivatalos közleményt tette közzé: A magyar-román vegyes bizottság a két ország közötti áruforgalom megvisszafutására összeült a napokban Bukarestben, hogy megállapítsa az utóbbi hónapok folyamán felmerült nehézségek okait. A bizottság ma befejezte munkáját és megegyezésre jutott, hogy a főként a kontin-

entalás formalitásának technikai alkalmazásából előálló nehézségek milyen megkönnyítéseket követelnek a lebonyolítás megkönnyítése és a kereskedelmi kapcsolatok fejlődésének biztosítása céljából. A két ország közötti áruforgalom szabályozására a kiküldöttek november hó folyamán újabb összeülnek, hogy az addigi tapasztalatok alapján hosszabb tartamu megállapodást kössenek.

Roosevelt megváltoztatta politikáját

Uj tanácsadókkal vette magát körül, a szabadverseny ismét érvényre jut, a merész kísérleteknek véget vet. Baruck dusszadag bankár nagy befolyáshoz jut

Washington, szeptember 28. Roosevelt elnök nyaralása befejezésével visszatért a Fehér Házba és fogadta a sajtó képviselőit, akikkel a szokott, bizalomgerjesztő mosollyal tudatta, hogy egyik legelső kormánya ténye az ujjáépítési tanács átszervezése lesz.

A részletekről még nem volt hajlandó nyilatkozni. Csak annyit árult el, hogy az átalakulás fokozatos (evolutionary) lesz. Ebből arra következtetnek, hogy az új tanács — az amerikai kormány mintájára — végrehajtási, törvényhozási és igazságszolgáltatási osztályra oszlik; az osztályok egymás kölcsönösen ellenőrzik és egymásban tartják.

Kiknek telefonált először Roosevelt?

Megállapították, hogy az elnök vissza- térése után hivatalos telefonján először

Donald Richberg-et, az ujjáépítési tanács jogtanácsosát hívta fel, akinek befolyása az utóbbi hónapokban elhomályosított a Johnson tábornokét. Minden valószínűség szerint Richberg lesz Johnson egyik utódja.

Richberg köztudomás szerint meg van győződve, hogy a nemzeti munkakódexek végrehajthatatlanok és ezért a jövőben melőzendők. Elvi ellensége az árszabályozásnak és az ő uralomrajutása nővelni fogja a szabadverseny érvényesülését az áralakulás terén.

Az elnök második telefonhívása Raymond Moley tanárnak szól, akit személyes ellenfele, Hull külügyminiszter, a londoni világháttérrel után háttérbe szorított ugyan, de azért Moley tanár az elnök személyes és bizalmas tanácsadója maradt.

Advocat dr. Paul Feiger
Galac, Str. Brăilei No. 51.

A magányos farkas

A Fehér Házban még mindig a fel-fogás, hogy Johnson visszavonulása következtében Bernhard Baruch, a dusszadag newyorki tőzsér, a Wallstreet „magányos farkasa“ fokozottabb érvényesüléshez jut.

A „kis szoknya“ szintén megbukott

Johnson bukásával egyidejűleg eltűnt a washingtoni politikai színpadról Johnson tejhatalmu magántitkára: Miss Frances Robinson, akit általában az Egyesült Államok egyik legnagyobb politikai színpadalközpontjainak neveztek. Ez a törékeny természetű, fekete szemű nő, mint Johnson bizalmas tanácsadója, vezető nagyiparosoknak és előkelő üzletembereknek parancsolt. Valahányszor bonyolult kérdés felmerült, Johnson mindig így kiáltott fel:

— Kérdezzétek csak meg a kis szoknyát, ő tud mindent legjobban.

A Morning Post washingtoni levelezője szerint Roosevelt nem nyújthat semmiféle biztosítékot a dollár jövő sorsa tekintetében mindaddig, amíg az a veszély áll fenn, hogy akár az angol fontot, akár a francia frankot aláértékelték.

Kína tiltakozó jegyzéke a mandzsúriai vasutvonal eladása miatt

LONDON, szeptember 28. Az Evening Star értesülései szerint Kína tiltakozó jegyzéket készült intézni a hatalmakhoz az északmandzsúriai vasutvonal eladása miatt. A nankingi kormány azon az állásponton van, hogy a Pekingben és Bugdenben kötött szerződés a maguk egészségében most is érvényben vannak s ezeknek rendelkezéseit sebez képest Kínának elővásárlási joga van a vasutvonal tekintetében.

Johnson-nal együtt a NRA is megbukott Amerikában

London, szeptember 28. Az amerikai sajtó örömet fejezi ki Johnson ujjáépítési díktátor távozásá felett. A newyorki lapok azt az értesülésüket közlik, hogy utódja Bonald Richberg lesz, aki jelenleg jogtanácsosa az ujjáépítési hivatalnak s aki ellensége az erőszakos átirányításnak. Ez k szerint Johnson távozását tényleg nemcsak egyszerű személyi változás lesz, hanem maga után fogja vonni az amerikai gazdasági politika frontváltását a kötött gazdaságból ismét a kereskedelem szabadsága felé.

Királyhegyi Pál: Az idegen. Királyhegyi Pálnak Az idegen című regénye a fiatalok, az optimizmus, a szenvedés, a szerelem könyve. Egy fiatalemberről szól ez a könyv, aki idegen mindenütt, aki képtelen beilleszkedni a felnőttek furcsa és érthetetlen világába. A mai fanatikus Amerika óriási felhőkarcólói közé és kis amerikai falukba viszi el az olvasót ez a könyv. A regény az Atheneum „Magyar Írók“ sorozatában jelenik meg, 78 lej minden könyvkereskedésben, kiadóhivatalunkban vagy Lepagenál Cluj. Kérje az összes Atheneum-sorozatokat jegyzékét.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt.
nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10.
Telefon: 9-77.

Cenzurat

Taxa postală
plătită în nuri
No. 224713/92

10. Telefon: 9
Havonta 110,
évre 600, egész
földre: Havonta
félre 12, egész
detések díjsza
KELET“ az e
dóság egyetlen
Cikkeink után
rás megjelölés

Az új hat

Franciaország
nek a Népszö
olasz-francia
nagy európai
Franciaország
ország államna
Ez a front
használni ak
alakította a n
francia dip
még jobban
egyensúlyi.

A jugoszláv
ja kiegyenget
csatlakozik a
gerincében
ország áll.

Németleng
szövetségi fr
hez a tekint
nagy távolke
jával, repülőg
ükus mérőü
rjális törekv
Készségtelen
jelentőségű ná
ki Európában
nyegelő feltá
Es van em
államszövets
lyen áll vagy
A béke, m
tartható.

Ez a pont:
A német és
csoportosult
(minden álla
dilatatura to
okozójává, a
sen előtti a
res beavatko
az Anschluss

A háborus
nyilvánvalóan
Csak a ké
Anglia magá
dig.

De az ő
pillanatban
batra ej kell
Ennek a
volt türelme
denkj elvér
profilot a r

Ki mexi
A francia
nai szövets
komolyabb
lyekkel indu
ruba Orosz
minthogy ez
„legaktuális
Igy hát
közéálló
Trotzkij, a
nem érzelm
Mondaná m
erről az „
Trotzkij
seregnek, t
ismert str
polgári lap
Oroszország
tekintetében
A negyven
mítva, a vö
tén minden
berben leh
embert tu
nyugati fr
Lengyelors
gon és Rom
Szerencse
vetésével
rák győzni
ban. Japán
ben. Ha
erőt, a k
miatt seho
az ellenség
dakt. A je
jel, a dönt
aviatikké,
érni a jap
háromrt